

Lähetäjä:
Lähetetty: torstai 7. joulukuuta 2023 13.32
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: UUELY//14587/2023
Liitteet: pellonparannus hanke.docx
Luokat: Tiina

Mielipide nro 1

Vastine: pellon parannus hanke UUELY/14587/2023

Uudenmaan ELY-keskus

Viite: UUDELY-14587/2023

Lausunto YVA-ohjelmasta: Evitskogin Kirkkonummella esitetyn pellonparannushankkeen arviointiohjelma

Kiitos mahdollisuudesta esittää näkemyksiä hankkeen arvioinniksi.

Storträsk-järvi todella tulvii keväisin ja kesäisinkin ko. peltoalueelle, josta osa ei ole nyt viljelykäytössä. En tiedä, onko tehty laskelmia mikä tämän alueen valumien vaikutus on järven kuntoon. Veden pumppaaminen ei varmastikaan ole hyvä ja kestävä tapa hoitaa asiaa.

Hyvää onkin hankkeeseen nyt mukaan otettu kosteikon rakentaminen Storträsk-järven päähän. Sen osalta kuitenkin ehdotamme, että tehdään laajempi selvitys kosteikon rakentamisaikaisen työn tekemisestä, jotta maaperästä löytyneet happamat sulfidimaat eivät aiheuta läheiselle järvelle rakentamisaikaista ongelmaa.

Ymmärrämme, että tämän kosteikon rakentamisen kompensationsa viljelijä haluaa lisää viljeltävää maata. Suunnitelmassa on ehdotettu peltoalueelle kuitenkin jopa 4 metrin korotusta. Mihin seikkaan tuo 4 metrin luku perustuu? Se ei selviä tästä esityksestä ja olisi hyvä arvioida tarkemmin. Ja onko määrä perusteltu vai saadaanko sama pellonparannus toteutettua tässä esiteltyä täyttömäärää pienemmällä määrällä? Tämä vaihtoehto tulisi ottaa tarkasteluun myös hanketta arvioitaessa. Alueelle tuodaan suuri lisäpaino. Mitä tämän massan lisäys vaikuttaa ympäristöön, läpikulkevaan tiehen, järveen? Aluehan on hyvin savipitoista. Maisematyypiltään alue on kumpuilevaa, kuten raportissakin mainitaan. Säilyykö tämä maisematyyppi vielä hankkeen toteutuksen jälkeenkin? Mielestämme maisema-arviointi, vaikkakin on kyse peltoalueesta, olisi paikallaan. Se myös konkretisoisi osaltaan hankkeen arviointia.

Peltoalue on toiminut nyt laajana tulvatasankona. Mitä sen poistuminen merkitsee kevättulvien aikana järvelle, laskuojalle jne.? Voidaanko tähän myös ottaa kantaa?

Kokouksessa mainittiinkin jo, että alueen läpi kulkevan Törnäsintien osalta tehdään erillinen selvitys, mitä kannatamme. Siihen on hyvä ottaa mukaan myös vastuukysymykset: kuka vastaa tien kunnosta projektin aikana ja sen jälkeen, mikäli projektista johtuvista syistä vaurioita tulee?

Hyvä, että tehdään melu- ja pölymallinnukset sekä riskiluettelo, joihin voidaan ottaa kantaa myöhemmin. Myös lähiasukkaiden kuuleminen haittojen minimoimiseksi on tärkeää.

Yhteistyöterveisin

Mielipide nro 2

Hei,
liitteenä mielipiteeni Evitskogin pellonparannushankkeen YVA-menettelyyn.

MIELIPIDE EVITSKOGIN PELLONPARANNUSHANKKEEN YVA -MENETTELYYN

UUDELY/14587/2023

Olisin tuonut seuraavan mielipiteen ilmi liittyen ko. hankkeeseen.

Meillä on ollut kesäpaikka Storträskin rannalla vuodesta 1956 lähtien. Näiden vuosien aikana vedenpinta on säännöllisesti noussut ja laskenut. Viimevuosina mm. runsaat sateet ovat nostaneet vedenpintaa jopa 80 senttimetriä loppusyksystä. Alla muutama kuva malliksi.

Meillä ja monilla muilla on rantasauna aivan veden äärellä ja tuon pellonparannushankkeen myötä estyy vesialueen laajentuminen korotettavalle peltoalueelle. Se taas tulee nostamaan järvessä vedenpintaa entisestään ja aiheuttaa rannassa olevalle rakennuksille sen, että osa niistä jää osittain veden alle sekä lisäksi kosteus- ja vesivahinkoja. Tämä koskee useita rakennuksia Storträskin rannalla.

Myös Törnäsintie tulee jäämään veden alle, silloin kun vedenpinta on korkeimmillaan ja näin aiheuttaa vahinkoja myös siellä.

Mikäli nyt haettavaan hankkeeseen saadaan myönteinen päätös, kuka on se taho, joka korvaa järven vedenpinnan noususta rakennuksille aiheutuvat vahingot. Minkälainen vakuus asiasta tarjotaan ja kuka sitä valvoo?

Lähetäjä:
Lähetetty: torstai 7. joulukuuta 2023 13.32
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: UUELY//14587/2023
Liitteet: pellonparannus hanke.docx

Luokat: Tiina

Mielipide nro 3

Vastine: pellon parannus hanke UUELY/14587/2023

T: Peter Sandfors
Puheenjohtaja

Evitskogin yhteiset vesialueet 257-414-876-1 -vesiosuuskunta on saanut jäsenkunnaltaan useita yhteydenottoja koskien Evitskogin Johannesbergin kosteikon täydennyshanketta. Erityistä huolta herättävät läjitettävän maa-aineksen alkuperä ja puhtauden varmistaminen. Ravinteiden, kiintoaineksen ja mahdollisten muiden epäpuhtauksien valumisen vaikutuksia Storträsk-järven ja sen alapuolisen vesistön luonnolle ja virkistyskäytölle ei tunneta. Valumavesien puhtauden merkitystä tukee myös LUVY:n (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö Ry) johdolla käynnistynyt Siuntionjoki 2030 -hanke, joka tähtää hajakuormituksen vähentämiseen ja vesistön kunnostamiseen Siuntionjoessa ja sen vesistöalueella. Myös Kirkkonummen kunta on sitoutunut hankkeeseen.

Vaikka nykyinen käytäntö, vesien pumppaaminen järveen, ei ole hyvä niin katsotaan että riskit näin massiivisessa projektissa on liian suuret. Esimerkkinä vaikka Göteborg 9.2023 missä 50.000m³ täytemaata valui E6 moottoritiele rakennasateiden jälkeen

Evitskogin yhteiset vesialueet 257-414-876-1 -vesiosuuskunta edellä mainittuun vedoten edellyttääkin, ELY keskus vaatii tarkat selvitykset Johannesbergin kosteikon täydennyshankkeesta ja varmistaa lupaprosessin etenevän maankaatopaikan vaatiman prosessin mukaan, mikä on oletus suurissa 600 000-800 000 kuutiometriä käsittävissä hankkeissa.

Lähetäjä:
Lähetetty: torstai 7. joulukuuta 2023 12.05
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: Lausunto UUDELY/14587/2023, Evitskogin pellonparannushanke, Kirkkonummi
Liitteet: Lausunto_UUDELY_14587_2023.pdf
Luokat: Tiina

Mielipide nro 4

Hei,

Ohessa lausuntoni koskien otsikon asiaan.

Ystävällisin terveisin

7.12.2023

LAUSUNTO

Lausunto asiaan UUDELY/14587/2023

Lausunnon kanta V0, hanketta ei tule toteuttaa. Vaihtoehtoisesti tulee toteuttaa huomattavasti pienemmällä täytöllä max. 50 cm ja suppeammalla alueella ajallisesti rajoitettuna esim. max .3 vuotta ja erityisesti yli 100 metrin suoja-alueella järveen nähden.

Olen vahvasti hanketta vastaan. Perustelen kantani seuraavasti:

- Hankkeessa ei ole kyse pellon parantamisesta, vaan jätemaan kaatopaikan perustamisesta. Peltoa ei paranneta aidosti ylijäämämaalla, joka saattaa pahimmillaan sisältää erilaisia haitallisia aineita. Sekamaapelto maanviljelyksessä on haastava, koska se vaikeuttaa lannoituksen ja viljelyn suunnittelua. Maantuojiilla ei ole mitään intressiä valvoa tuotua maa-ainesta ja ilmiselvästi ei myöskään vastaanottajalla. Näin ollen suurista määristä puhuttaessa alueella saattaa päätyä myös erilaista jätettä tai pilaantunutta maata. Tämän vuoksi kyseessä on tosiasiaassa jätemaankaatopaikka, joka tulee käsitellä ja luvittaa sellaisena. Hanketta ei saa sallia, jos se ei mene läpi myös maankaatopaikkana. Hankeen motiivina näyttää olevan taloudellisen hyödyn saaminen välttelemällä jätemaan käsittelykustannuksia maanviljelyksen varjolla.
- Hanke aiheuttaa merkittävää liikenneturvallisuusriskiä. Hankkeen toteuttaminen edellyttää huomattavaa määrää rekkaliikennettä, joka kulkee kapealla ja suurimmaksi osaksi kevyen liikenteen väylättömällä tiellä (tiet 1130 ja 1131). Tie on pyöräilyharrastajien suosiossa ja sillä liikkuu myös lapsia. Pelkään, että liikennemäärän lisäykset johtavat ihmishenkien menetykseen tai vakaviin vammoihin, ilman merkittäviä investointeja kevyen liikenteen väylään.
- Evitskogintietä (tie 1130) ja Lapinkyläntietä (tie 1131) ei nykyisellään voida pitää hyväkuntoisena ja 630 000 m³ jätemaa kuljettaminen tulee entisestään lisäämään tiestönkulutusta. Lisäksi kuormista väistämättä putoavat maaaines aiheuttaa tiestölle haittaa ja ylläpitokustannuksia.
- Hanke edistää vieraslajien leviämistä. Maankaatopaikoilla on löydettävissä erittäin yleisesti haitallisia vieraslajeja, kuten jättiputkea, japanintataria, kurturuusua jne. Tällainen huonosti valvottu (koska maankaatopaikka naamioidaan pellonparannukseksi) maansiirto tulee edistämään vieraslajien leviämistä kohdealueella ja laajemmin tiestön varressa.
- Täyttömäärät ovat kohtuuttomia. Kyseisellä pellolla ei ole 2 - 4 m tulvia, joten täyttömäärät ovat kohtuuttomat. Jos hanke sallitaan, se tulee rajoittaa

enintään tulvariskialueelle ja vain tulvaveden korkeutta vastaavaksi eli max 50 cm. Jos perusteluna on pellon tulviminen, tulisi selvittää kevyempiä ratkaisuja, esim. tulvavallin muodossa. Koko aluetta ei tulvaveden vuoksi nähdäkseni tarvitse korottaa

- Hanke uhkaa tarpeettomasti läheistä järveä. Storträsk on merkittävä luontokohde, jolla on merkittäviä luonto- ja virkistysarvoja. Hanke uhkaa tarpeettomasti järveä, sillä se voi johtaa vedenlaadun heikkenemiseen ja virkistyskäytön vaikeutumiseen.
- Hankeen aikajänne on kohtuuton. Hankkeen on arvioitu kestävän jopa 14 vuotta. Tämä on kohtuuton aikajänne alueen asukkaiden kannalta. Rekkaliikenne aiheuttaa merkittävää haittaa alueen asukkaille (pysyvä asutus ja vapaa-ajan asutus) melun, vaarallisuuden, pölyn ja tiestön kulumisen muodossa.

Viite: UUDELY/14587/2023

Lausunto Evitskogin pellonparannushanketta Kirkkonummella koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Kiitämme mahdollisuudesta lausua Evitskogin pellonparannushankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Yleistä

Pellonparannushankkeen mittakaava vaikuttaa täysin ylimitoitetulta siitä yleisin tiedoin arvioitavaan hyötyyn nähden. Siirrettävän täyttömaan tilavuus on noin 600 000 kuutiota, kun valtakunnallisesti suurena hankkeena pidetyn Hailuodon sillan pengerrysten täyttöjen tilavuus on noin 1 000 000 kuutiota. Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä on arvioitava myös hankkeesta saatavia hyötyjä, joiden tämän hankkeen kohdalla voi arvioida olevan vaatimattomat.

Erityisesti, koska hankkeen tuomia hyötyjä ei ole esitetty arviointisuunnitelmassa laisinkaan, on syytä kysyä, onko näin suuri pellonkorotus ja maansiirto pellonparantamisen näkökulmasta laisinkaan tarpeellinen.

On erinomaisen hienoa, että hanke käsitellään YVA-menettelyssä. Ensimmäinen hankeyritys aloitettiin käytännössä Kirkkonummen kunnan ympäristöpäällikön kirjoittaman lausunnon pohjalta. Lausunnon oli ehtona, että mm. ”hankkeelle tulee olla kaikkien Törnäsintien tieoikeuden haltijoiden suostumus”. Suostumuksen hankinnassa kuitenkin käytettiin tapoja, jotka eivät ole hyvän hallintotavan mukaisia. Suostumusta ei loppujen lopuksi edes kysytty, vaikka työt käytännössä jo aloitettiin. Kannatamme YVA-menettelyn asianmukaista läpivientiä ja sen jälkeen hankkeen käsittelyä asiaan liittyvien säädösten mukaisesti. Toivomme kuitenkin, että säädösten minim tiedottamisvaatimusten lisäksi asian etenemisestä tiedotettaisiin jakelulistalla vähintäänkin niitä tahoja, jotka ovat lausunnon antaneet.

Yksityiskohtaiset huomiot arviointiohjelmasta ja ehdotukset sen kehittämiseksi

Tavoite

Hankkeen tavoitetta ei ole laisinkaan kuvattu hankeohjelman kohdassa 2 Hankkeen lähtökohdat, tavoitteet sekä perustelut. Ohjelman tiivistelmän ja johdannon mukaan tarkoituksena on mm. parantaa pellon viljeltävyyttä. Mitä hankkeella tarkkaan ottaen kuitenkin tavoitellaan, jää arvailun varaan. **Ehdotamme**, että arviointiohjelman kohtaan 2 lisätään alakohta Tavoitteet, jossa kuvataan mm. seuraavia asioita

- Kuinka suuri osa 30 ha:n pinta-alasta on viljelykelvotonta nyt ja
- kuinka paljon viljelyalaa hankkeella tavoitellaan saatavaksi viljelykelpoiseksi hankkeen kautta

Perustelut

Samoin kuin tavoite ovat hankkeen perustelut täysin kuvaamatta. **Ehdotamme**, että arviointiohjelman kohtaan 2 lisätään alakohta Perustelut, jossa kuvataan mm. seuraavia asioita

- mikä on peruste hankkeen toteuttamiselle
- mitä hankkeen perustelemisen kannalta tärkeiksi arvioituja hyötyjä hankkeella tavoitellaan

Pellon hinta Länsi-Uusimaalla on 10000 €/hehtaari eli pelkästään maansiirtoon käytettynä tämä tarkoittaisi noin 0,5 €/kuutio maata kahden metrin korotuksella, jos vaihtoehtona olisi pellon ostaminen. Pelkkä täyttömaan kippausmaksu maankaatopaikoille ilman kuljetuksia lasketaan kymmenissä euroissa kuormaa kohti, eli peltoa saa ostettua jo pelkkää kippausmaksua edullisemmin. Kippausmaksun lisäksi kustannuksia aiheutuu kuljetuksista, maisemoinnista, maarakentamisesta täyttöalueella sekä vaikeammin kohdennettavista kustannuksista tiestöön, Evitskogin maisemaan ja viihtyisyyteen. Viimeksi mainitut vaikeasti kohdennettavat kustannukset koituvat muille kuin hankkeeseen ryhtyvälle.

Vaikka YVA ei tarkastelekaan taloutta, olisi arviointisuunnitelmassa oltava kirjattuna kaikki perusteet ja tavoitteet. Nyt näyttää siltä, että hankkeelle on lausumattomia tavoitteita tai perusteita, mikä kävikin ilmi hankkeesta järjestetyn kuulemistilaisuuden keskusteluissa. Keskustelussa hankkeeseen ryhtyvä kertoi, että hankkeen taustalla olevan toteuttajan (GRK) kanssa on rahallinen yhteistyösopimus.

Hankevaihtoehdot

Arviointiohjelmassa on kuvattuna kolme hankevaihtoehtoa, joista yksi on, ettei hanketta toteuteta. Kaksi muuta hankevaihtoehtoa ovat hankkeiden kestoaikaa lukuun ottamatta samat. Käytännössä vertailtavia vaihtoehtoja ei siis ole. **Ehdotamme**, että yhtenä hankevaihtoehtona tarkastellaan vaihtoehtoa, jossa peltoa korotettaisiin vain sen verran, että hankkeella tavoiteltavan viljelykelpoisen peltopinta-alan lisääminen toteutuisi. Tämä tarkoittaisi pienempää kuin 30 hehtaarin pinta-alaa ja pienempää kuin maksimissaan 4 metrin korotusta ja tätä kautta pienempää kuin nyt esitetyn hankelaajuuden aiheuttamaa kuormitusta ympäristölle, mutta täyttäisi nyt ohjelman johdannossa kuvatun pellonparantamistavoitteen siltä osin, että kosteikkona pitkään ollut alue saataisiin viljelyn piiriin.

Mikäli korotettavaa aluetta olisi, kuten maantäyttösuunnitelmasta voi arvioida, noin 10 hehtaaria ja aluetta korotettaisiin keskimäärin 1 metri, pienentyisi täyttömaan tarve noin kuudenteen osaan arviointiohjelmassa kuvatusta ja pellonparannustavoite toteutuisi, mutta ympäristöhaitat olisivat suunniteltua pienemmät.

Edellä kuvatun minimivaihtoehdon ja sitä suuremman ja laajemman korotuksen perusteena ovat muut syyt kuin pellon korotus. Ne on kuvattava vaihtoehtoisissa VE1 ja VE2.

Törnäsintie

Törnäsintie kulkee hankealueen läpi. **Ehdotamme**, että arviointisuunnitelmaan lisätään kohta siitä, mitä riskejä ja mahdollisia suoria kustannuksia aiheutuu Törnäsintien tienpidolle. Riskien arvioinnissa olisi otettava huomioon muiden seikkojen lisäksi seuraavat:

- Kosteikkoalueen jäätyminen mahdollinen vaikutus kapeaan tiepenkereeseen
- Tie on perustettu savimaalle. Vaikuttaako täyttäminen tien pitkäaikaiskestävyyteen.
- Tien hiljalleen tai äkkinäisesti tapahtuva murtuminen täytön aiheuttaman savimaan liikkumisen seurauksena.
- Tulviminen kosteikkoalueen kaivamisen aiheuttaman mahdollisen tien korkeusaseman laskemisen johdosta.
- Tien käytettävyys hankkeen aikana on taattava koko hankkeen aikana (suunnitellut ja suunnittelemat käyttökatkot ja niihin varautuminen).

Pohja- ja pintavedet

Hankealueen etelälaidalla metsän reunassa on luonnontilainen lähde, jota ei ole mainittu arviointisuunnitelmassa. Lisäksi Törnäsintien varrella on lähde, josta osa asukkaista ottaa talousvetensä.

Pohjavesiin voi kohdistua myös muita riskejä. **Ehdotamme** arviointiohjelmaan lisättäväksi sen arvioinnin, aiheuttaako kosteikon rakentaminen maaperässä mahdollisesti esiintyvien happamien sulfiittimaiden vuoksi varaa pohjavesille tai järvelle.

Väestö, ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys

Arviointisuunnitelmassa sanotaan, ettei hankealueella sijaitse asuin- ja lomarakennuksia. Hanke alueen lävitse kuitenkin kulkee tie, joka johtaa varsin aktiiviseen vakituisista asukkaista ja loma-asukkaista muodostuvaan yhteisöön. Törnäsintien asukkaat ovat myös osa Evitskogin kyläyhteisöä. **Ehdotamme**, että arviointiohjelmassa arvioidaan myös hankkeen vaikutuksia kyläyhteisön sosiaaliin elämään ja suhteisiin. Hankkeella on jo tähän mennessä ollut näihin vaikutusta, ja ne on huomioitava myös jatkon suunnittelussa.

Lisäksi, vaikka hankealueella ei asukaan ketään, on sen välittömässä läheisyydessä ja hankealueeseen rajautuen useita asuinrakennuksia, joiden kokemaan ympäristön laatuun hankkeella on välittömiä ja mahdollisesti pitkäaikaisia vaikutuksia. **Ehdotamme**, että arviointisuunnitelmaan lisätään hankealueen välittömässä läheisyydessä olevien asukkaiden kuuleminen.

Riskit

Arviointisuunnitelma on laadittu olettaen, että kaikki sujuu suunnitellulla tavalla. Tämä ei ole koskaan ollut totta, eikä ole nytkään. **Ehdotamme**, että arviointisuunnitelmaan lisätään kohta, jossa arvioidaan hankkeen toteutuksen keskeyttäviä tai sitä viivästyttäviä riskejä ja näiden aiheuttamia haittoja. Tällaisia ovat esimerkiksi:

- hankkeen keskeytyminen hankkeeseen ryhtyvistä johtuvista syistä
- hankkeen keskeytyminen toteuttajasta johtuvista syistä
- hankkeen toteuttamisen merkittävä viivästyminen

Haittoja ovat esimerkiksi:

- työn jääminen kesken ja maiseman ja alueen pilaantuminen
- muille aiheutuvien haittojen jättäminen huomiotta työn keskeydyttyä (esim. täyttömaa on tuotu, mutta työ keskeytyy ennen viimeistelyä)

Espoossa 6.12.2023

Lähtettä:
Lähetetty: tiistai 28. marraskuuta 2023 16.47
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: Lausunto_viiite UUDELY/14587/2023
Liitteet: Eviitskogin pellonparannushanke.docx

Luokat: Tiina

Tervehdys,

liitän oheen syntyperäisen Eviitskogilaisen lausunnon ko. hankkeesta. halusi kuitenkin antaa lausunnon ELY:lle heti ja toivoi minun välittävän sen. En ole lausuntoon muuttanut pilkkuakaan, lisäsin vain viitteen ja otsikon. Uskon että lausunto tulee asianmukaisesti huomioituksi.

Ystävällisin terveisin,

Uudenmaan elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus

Viite: UUELY/14587/2023

Asia: mielipide ja lausunto

Evitskogin ”pellonparannushanke”

NTM-centralen har anhängiggjort ett projekt för att ”förbättra” ett åkerområde i Evitskog.

För det första är rubriken felaktig. Det handlar inte i första hand om att återställa ett 30 hektar stort åkerområde till normal odlingsareal, utan om att finna en plats för att dumpa överskottsjord från byggnadsplatser o.dyl. Att samtidigt öka markägarens odlingsbara yta är ett för denne gynnsamt resultat av detta.

För det andra står en enskild jordbrukares intressen i strid med det allmänna intresset i Evitskog och det är den aspekten jag framför allt vill kommentera.

Evitskog valdes till Årets by för ett par decennier sedan. Byn är fortfarande levande, trots att skolan och allmän service, såsom butik, post och bank har stängt. Evitskog är en fortfarande en plattform för en livlig föreningsverksamhet – ungdomsförening, frivillig brandkår, fiskelag, jaktlag, marthor mm. Andan i byn handlar om gemenskap.

Det aktuella projektet har sått splittring, fiendskap och oro för framtiden.

Den häckningsplats som har skapats i den aktuella våtmark som delar åkern är till stor glädje för invånarna. Fågelskådare från när och fjärran samlas varje vår till observationer.

Söderom det aktuella området finns några året om invånare och ett stort antal fritidsboende. Skogarna invid Törnäsvägen är lockande för bär- och svampplockare, vandrare och jägare. Storträsk är rikt på ädelfisk, såsom gös och gädda. Även kräftbeståndet har förbättrats de senaste åren.

Evitskogvägen som i projektbeskrivningen beskrivs som livlig och bullerskapande hörs knappt alls, eftersom skogen dämpar trafikljudet.

Däremot skulle ett projekt av denna omfattning skapa buller, damm, trafikeringsbesvär och otrivsel för ett stort antal människor som i sju-fjorton års tid skulle tvingas köra, vandra, cykla genom tung trafik och markberedning. Törnäsvägen skulle bli ytterst obekväm för alla berörda under en mycket lång tid.

Jordbrukarens argument om behovet av mera odlingsareal håller inte. Under de senaste åren har stora åkerområden i byn bytt ägare – jordbrukaren kunde ha köpt upp de drygt 40 hektar åker som har sålts. De skulle ha legat i närheten av hans egen gård. Eftersom han missade de chanserna kunde han arrendera dessa åkrar för sin odling.

Evitskog den 28 november 2023

Lähetäjä:
Lähetetty: perjantai 8. joulukuuta 2023 8.43
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: UUDELY/14587/2023 FW: Evitskogin pelloon läjitys
Liitteet: Evarin läjitys.docx

Luokat: Tiina

Mielipide nro 7

Välitän ohessa suoraan minulle tulleen mielipiteen UUDELY/14587/2023

Ympäristövaikutukset ja alueidenkäyttö | Miljökonsekvenser och områdesanvändning
Uudenmaan ELY-keskus, PL 36, 00521 Helsinki
NTM-centralen i Nyland, PB 36, 00521 Helsingfors

From:
Sent: torstai 7. joulukuuta 2023 20.29
To: Evitskogin pelloon läjitys

Hei,
Toivottavasti tuli oikeaan paikkaan?

T

Evitskogin pellon"parannus"hanke

Evitskogiin suunnitellun hankkeen valmistelu (YVA MENETTELYN ESITYS) on paremmin toteutettu kuin vuonna 2018 tehty hanke esittely. Konsulttitoimisto on valmistellut asian selkeäksi, joskin kaikkia asiakohtia ei ole kirjattu tasapuolisesti, tai niissä ei ole kerrottu hankkeen riskejä. Lisäksi esityksessä toistetaan ja painotetaan liikaa joitakin asiakohtia, jolloin riskinä on alkaa uskomaan liikaa heidän osaamiseensa.

Evitskogissa järjestetyssä YVA esittelyssä oli paikalla noin 20 paikallista asukasta, jonka elämään hanke vaikuttaisi hyvin paljon. Esittelytilaisuudessa konsulttitoimiston henkilö kertoi saman mitä paperiltakin saattoi lukea, joskin hän osasi selkeämmin kertoa asioita. Esittelyssä kävi hyvin selväksi useita riskejä, jota hankkeeseen liittyy. Tapahtuman loppupuolella kävi hyvin ilmi, kuinka hankkeen alullepanija jäi kiinni jossei suorastaan valehtelemisesta niin ainakin totuuden välttelystä. Häneltä kun kysyttiin saamastaan taloudellisesta hyödystä!

On laajalti tiedossa se, että hankkeen hakija on keksinyt itselleen hyvin kannattavan lisäansiomahdollisuuden ja todellinen pellonparannus on sivuseikka. Mikäli hakija oikeasti haluaisi parantaa pellon viljelykannattavuutta siihen löytyisi riskittömämpiäkin ja helpompiaakin tapoja se toteuttaa. Pelto on ollut viljely- ja laidun alueena jo 100 vuotta ja ollut muodoltaan aina hyvin alava. Suomessa on viljelypinta-alaa nähden hyvin suuri määrä vastaavia pelloja ja niiden viljelykannattavuus vaihtelee vuosittain. Maanviljelykin on yritystoimintaa ja siihen kuuluu tietyt riskit. Hakija alkaessaan viljellä tätä kyseistä peltoalaa, otti käsittääkseni tietoisin riskin. Hakijalla on muualla hyvin laajamittaista viljelytoimintaa ja tämä peltoalue ei ole hänelle millään tavoin prioriteetti.

Hankkeen ensimmäinen vaihe pyrittiin toteuttamaan osittain julkisuudelta piilossa ja oli sattuman sanelemaa, että joku sai asiasta vihiä. Kirkkonummen kunnan ympäristöpäällikkö (Sari Soini), ei vaatinut hankkeelle ympäristölupaa ja asiasta vaiettiin kunnan puolelta muutenkin hyvin tehokkaasti. Kunta järjesti hankkeesta kuitenkin kuulemisen, joka oli erittäin huonosti valmisteltu ja tilaisuuteen kutsuttiin vain lähialueen vaikutuspiiriin kuuluvia henkilöitä. Onneksi asia keräsi riittävän määrän asiasta kiinnostuneita ihmisiä puskaradion kautta, ja he toivat hyvin selväksi, että hanke on vaarallinen ja kyseessä on ainoastaan suunnitelmallinen hyödyntäminen.

Kaikki tietää, että kyseinen hankealue on kokonaisuudessaan mittaamattoman arvokas luontokohde ja lintualue. Tästä linkistä lisää faktaa: ([https://www.sll.fi/app/uploads/sites/66/2019/03/liite-10.-Mossarna Kimpari lausunto-T%C3%B6rnesintien-pelto.pdf](https://www.sll.fi/app/uploads/sites/66/2019/03/liite-10.-Mossarna_Kimpari_lausunto-T%C3%B6rnesintien-pelto.pdf))

Sikä (Tringan lausunto Mossarnan kosteikon linnustoarvoista ja maankohottamisen vaikutuksesta niihin 25.2.2019 <https://www.tringa.fi/wp-content/uploads/2019/02/Tringan-lausunto-Mossarna.pdf>)

RISKEJÄ

Tiedossani ei ole yhtään sellaista rakennushanketta, josta rakennusliikkeen jätemaata voitaisiin hankkeeseen järkevästi, turvallisesti ja ympäristöä kunnioittaen kuljettaa. Ja koska kyseessä olisi valtava määrä ja kestoaltaan monivuotinen projekti on tämä suorastaan hulluutta.

Alue johon maa-ainekset olisi tarkoitus kuljettaa sijaitsee paikassa, jossa pienet ja vähän isommatkin koululaiset joutuvat kulkemaan pitkiä matkoja julkisen liikenteen pysähtymispaikoille. Tämä on heille hyvin pelottavaa ja äärettömän suuri riski, kun isot rekat ajavat useimmiten vielä kovaakin saavuttaakseen päivän tai viikon tavoitteensa.

Hanke alueen välittömässä läheisyydessä on asutusta, jotka tulisivat kärsimään vuosia melusta, pölystä ja luonnon monimuotoisuudesta. Myös hevostallin toiminta tulisi vaarantumaan koska hevoset stressaantuvat tästä kaikesta, ja voivat säikähtäessään aiheuttaa vaarallisia tilanteita tallihenkilöstölle tai asiakkaille.

Mikäli jostain kummasta syystä hakija saisi hankkeen käynnistettyä, on 100% varmaa että kenenkään resurssit eivät riitä valvomaan maa-aineksien turvallisuutta. On olemassa tapauksia, jossa pilaantuneesta maa-aineksesta tai muista syistä luonnolle on aiheutunut suurta haittaa vielä vuosienkin jälkeen. Kuka uskaltaa ottaa tästä täyden vastuun, KUKA?

Jo ensimmäisistä aiotuista kuormista alkaen aiheutuu vakava uhka lähialueen vesistölle. Hankevalmistelun esityksessäkin on todettu, että koko kunnostettavaksi aiottu alue on hyvin Sulfaattipitoinen ja on olemassa tutkittua tietoa siitä, jos louhosta ja mursketta tiputetaan sen päälle, mitä tapahtuu. Reagoidessaan hapen kanssa se vapauttaa suuria määriä rikkivetyä ym. ja pintavesien mukana kulkeutuessaan vesistöön se aiheuttaa pysyvää haittaa sen kasvillisuudelle kuin kaloillekin. Lisäksi se maa-aines, jota alueelle on tarkoitus kuljettaa sisältää varmasti haitallisia saasteita ja sitä ei saa tapahtua pienilläkään määrillä. Nyt hankkeeseen suunniteltu keräämäallas ei estä myrkkujen ja muiden haitallisten aineiden pääsyä hyväkuntoiseen vesistöön (Storträsk) ja siitä edelleen ainoaa laskuojaa pitkin Lonoksin lintujärviin, jotka kuuluvat Suomen tärkeimpiin lintualueisiin (Bird Areas-FINIBA). Saasteiden vaikutus myös näihin vesistöihin olisi luonnonkatastrofi.

Tämä hanke ei saa ikinä toteutua koska sen pääasiallinen tarkoitus ei ole pellonparannus, vaan ansaintakeino maanviljelijälle!!!!

Toiminnasta ei kokonaisuutena arvioiden saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle!

Tämän asian on KHO eräässä toisessa tapauksessa tuonut hyvin selvästi esille ja siitä on olemassa päätös, joka on luettavissa alla olevien tietojen perusteella. Tämä hanke on ollut hyvin paljon samankaltainen kuin Evitskoginkin hanke, mutta lisänä Evitskogissa on mainittava vesistön välitön läheisyys, ja arvokas lintualue.

(Korkein Hallinto Oikeus) päätös:

KHO:2021:95

Diaarinumero: 5484/1/19

Tämä KHO:n päätös on selkeä eikä jätä mitään epäselväksi.

On varmasti muitakin, jotka asiasta teille kantansa esittävät, ja tiedän että osaavat kertoa lisää niitä asioita, joita en ole kaikkea tähän kirjoittanut mutta lopuksi haluan kertoa että...

Tulemme pyytämään riittävän määrän eri medioiden edustajia seuraamaan tämän asian käsittelyä alusta loppuun. Muistutan vielä, että tällä hankkeella on suuri vaikutus siihen mitä Suomessa tulee jatkossa tapahtumaan. Mikäli hanke toteutuisi se merkitsee sitä, että pian aletaan läjittämään peltoja satojatuhansia hehtaareita!

Lähetettäjä:
Lähetetty: tiistai 19. joulukuuta 2023 17.14
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Kopio:

Aihe: SLLUP, KYY & ISY - Lausunto Evitskogin pellonparannushankkeen YVA-ohjelmasta - UUDELY/14587/2023
Liitteet: SLLUP_KYY_ISY_Lausunto-Evitskogin-pellonparannushankkeen-YVA-ohjelmasta_19.12.2023.docx; SLLUP_KYY_ISY_Lausunto-Evitskogin-pellonparannushankkeen-YVA-ohjelmasta_19.12.2023.pdf

Luokat: Ossi

Hei!

Liitteenä Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:n, Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry:n ja Inkoon-Siuntion ympäristöyhdistys ry:n yhteinen lausunto Evitskogin pellonparannushankkeen YVA-ohjelmasta.

Viite: UUDELY/14587/2023

Kiitämme lausuntoa varten saamastamme lisäajasta.

Toimeksi saaneena,
Lauri Kajander

--
Lauri Kajander
erityisasiantuntija

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry Itälahdenkatu 22 b A, 00210 Helsinki

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.sll.fi%2Fuusimaa%2F&data=05%7C02%7Ckirjaamo.uusimaa%40ely-keskus.fi%7C031caa47042341e458e808dc00a52ffc%7Cd95951a6dfd34a749abbf2b2cb89d671%7C0%7C0%7C638385957414101540%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6IjEhaWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=%2FSOIaqqG1sO7GagmabJHU1jF0GSdsle1Lj80XqHxnEQ%3D&reserved=0>
uusimaa@sll.fi

Tue luonnonsuojelutyötämme:

<https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.sll.fi%2Fuusimaa%2F&data=05%7C02%7Ckirjaamo.uusimaa%40ely-toimintaamme%2F&data=05%7C02%7Ckirjaamo.uusimaa%40ely-keskus.fi%7C031caa47042341e458e808dc00a52ffc%7Cd95951a6dfd34a749abbf2b2cb89d671%7C0%7C0%7C638385957414101540%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiI6IjEhaWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=dnUQr6LvWRveib4Q3P9Co8GUf3unypM%2FOuc7hKug5Ig%3D&reserved=0>

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry
Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry
Inkoon-Siuntion ympäristöyhdistys ry

Uudenmaan ELY-keskukselle
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

ASIA: Lausunto ”Evitskogin pellonparannushankkeen” / Johannesbergin kosteikon / Mossarnan maankaatopaikan ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

VIITE: UUELY/14587/2023

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry, Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry sekä Inkoon-Siuntion ympäristöyhdistys ry antavat asiassa yhteisen lausunnon. Kiitämme 19.12.2023 asti saamastamme lisääjasta lausunnon antamiseen.

Hakijan mukaan projektilla on tarkoitus muuttaa keväisin tulviva kosteikko kokonaan pelloksi. Kuitenkin erilaisilla tuilla on turvattu se, että maataloudessa lintukosteikot ovat taloudellisesti kannattavia. Arviot tuotavan maan vastaanoton arvosta osoittavat, että alueelle havitellaan maankaatopaikkatoimintaa, eikä kosteikon muuttaminen pelloksi ole ensisijainen tavoite.

Kosteikon hävittäminen uhkaa alueen linnusto- ja luontoarvoja sekä alapuolisen vesistön vedenlaatua eikä hanketta siksi tule toteuttaa. Runsaan 2 hehtaarin uuden kosteikon rakentaminen ei korvaa niitä haittoja, jotka tulisivat nykyisen 20 hehtaarin tulvakosteikon hävittämisestä.

YVA-ohjelman arvioimista vaikeuttavat laaja tekstimäärä, jolla ei ole mitään varsinaista yhteyttä ko. hankkeeseen, sekä suunnitellun korotusalueen ja rakennettavaksi suunnitellun kosteikon suunnitelmapiirustusten ja hakijan ELY-keskukselle YVA-tarveharkintavaiheessa toimittamien lisäselvitysten puuttuminen.

Hankkeesta ovat jo lausuneet hyvin Kirkkonummen rakennus- ja ympäristölautakunta (12.12.2023) ja Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Tringa ry (14.12.2023). Yhdymme näiden lausunnoissa esitettyihin vaatimuksiin emmekä pääosin toista näissä lausunnoissa esitettyä.

- <https://kirkkonummi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023159>
8-4

- <https://tringa.fi/wp-content/uploads/2023/12/2023-lausunto-Evitskogin-pellonparannushankkeen-YVA-ohjelmasta.pdf>

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry, Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry ja Inkoon-Siuntion ympäristöyhdistys ry (jäljempänä yhdistykset) lausuvat näiden lisäksi seuraavaa:

Vaatimuksemme:

- YVA-arvioinnissa hanketta tulee käsitellä maankaatopaikkana eikä pellonparannuksena, koska maankaatopaikkatoiminnan tunnusmerkit täyttyvät selvästi. Luottamus YVA-arvion puolueettomuuteen kärsii vahvasti siitä, ettei hanketta kutsuta maankaatopaikaksi.
- YVA-tarkasteluun tulee ottaa myös VE0+: nykyisen noin 20 ha kosteikon säilyttäminen, mahdollinen laajentaminen ja parantaminen linnuston- ja vedenlaadun parantamiseksi. Tässä tulee käsitellä käytettävissä olevat tuet ja hyödyt luontokadon, ilmastonmuutoksen ja pellon vesistöille aiheuttaman eroosiokuorman pysäyttämiseksi. Tämä tarkastelu voi sisältää myös pellon kuivan yläosan viljelyolosuhteiden parantamista.
- Alueen merkitys linnustolle tulee selvittää esitettyä laajemmin, tutkimuspäiviä on oltava moninkertaisesti esitettyyn nähden. On selvitettävä
 - muutonaikainen arvo paikalliselle ja muuttavalle linnustolle
 - arvo lähialueiden, mm. FINIBA alueisiin kuuluvien Lonoks-järvien, pesimälinnuston ruokailuun.
- YVA:ssa tulee esittää luotettava ja riippumaton menetelmä alueelle mahdollisesti tuotavien maamassojen laadun ja puhtauden seurantaan.
- Selvitettävä
 - eroosio ja mahdollisuudet sen estämiseksi maankaatopaikalla ja pellolla sekä sen vaikutukset ilmastoon sekä alapuolisen vesistön tilaan
 - valumavesien fysikaalinen ja kemiallinen laatu sekä vaikutukset vesistöihin; näissä selvityksissä tulee ottaa esitettyä paremmin huomioon jäljempänä esitetyt seikat kuten rankkasateet
 - maanläjityksen stabiiliuden turvaaminen eri tilanteessa esimerkiksi pitkäkestoisessa rankkasateessa
 - alapuolisten vesien pieneliöstön tila ja lisäkuormituksen mahdolliset vaikutukset siihen.

Maankaatopaikka - ei pellonparannus

YVA-selvityksessä ei ole esitetty perusteluita sille, miksi mittavassa hankkeessa olisi kyse pellon parannuksesta eikä maankaatopaikkatoiminnasta. Korkeimman hallinto-oikeuden 1.7.2021 antama vuosikirjapäätös (KHO:2021:95) koskien pilaantumattoman maa-aineksen hyödyntämistä peltoviljelyn kasvuolosuhteiden parantamisessa Vantaalla sisältää varsin selvää ja Evitskogin hankkeeseen sovellettavaa tekstiä, [hakasulkeissa lisäyksemme]:

“Kysymyksessä olevan kaltaisten maa-ainesten käyttö välttämättömään pellon kasvualustan vahvistamiseen ei ole jätteen ammattimaista tai laitosmaista käsittelyä, mikäli käytetty määrä on vähäinen ja käyttöaika suhteellisen lyhyt. Tällöin kysymys ei olisi luvanvaraisesta jätteen käsittelystä. Lupahakemuksessa tarkoitetut maa-ainesten määrät [20 000 tonnia maa-aineksia], toimintaan käytettävä aika [5 vuotta], pellon korkeussuhteiden muuttaminen sekä toiminnan laajuus [12 hehtaaria ja enintään 3 metriä] peltoviljelyn olosuhteiden parantamisen käyttötarkoitus huomioon ottaen kysymyksessä olevaa toimintaa on kuitenkin pidettävä laitosmaisena toimintana. Kun lisäksi otetaan huomioon, että luvan hakijana oleva yhtiön harjoittaa laajamittaista maarakennustoimintaa [kuten Evitskogin hankkeen toteuttaja GRK tekee] ja hakee siinä toiminnassa syntyvän jätteen käsittelyyn ympäristölupaa, kyse on myös ympäristönsuojelulain tarkoittamasta ammattimaisesta jätteen käsittelystä.

Koska kysymyksessä olevat maa-ainekset ovat edellä esitetyin perustein hallinto-oikeuden käsityksen mukaan jätettä ja koska toiminnassa on lisäksi kysymys jätteen laitos- tai ammattimaisesta käsittelystä, toiminnalle on haettava ympäristölupa ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin ja ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 f nojalla.”

Evitskogin hankkeessa maa-ainesten määrä, toimintaan käytettävä aika ja pinta-ala ovat vielä KHO:n päätöksen kohdetta merkittävästi suurempia.

Tarkastelemalla hankkeen oletettavia tuloja päädytään siihen, että taloudellisesti vastaanottomaksut ylijäämämaista ovat moninkertaiset verrattuna maan läjityksen jälkeisen peltoviljelyn parantuneeseen tuottoon. Siten on perusteltua olettaa, ettei peltoviljelyn parantunut tuotto ole hankkeen ensisijainen tavoite. Ympäristöministeriön muistion (2015) mukaisesti korvauksen saamista voidaan yleensä pitää vahvana osoituksena siitä, että maa-aineksen tarve on toissijaista maa-aineksen vastaanotosta saatavaan taloudelliseen hyötyyn nähden ja kyse on maankatopaikkatoiminnasta. Hakijan tulisi luotettavasti osoittaa, että maa-aineksilla korvataan aidosti neitseellisiä maa-aineksia hakemuksessa esitetty määrä ja että maa-aines hankittaisiin muualta, jos hakemuksessa kyseessä olevia maa-aineksia ei olisi tarjolla. Tätä ei ole osoitettu. Hankkeen suunnitelmissa on esitetty läjitettävän maa-aineksen määräksi 623 000 m³rtr (arviolta n. 800 000 t). Kun lisäksi kuorittua peltomaata siirreltäisiin hankkeessa runsaasti, tarvittavat maansiirrot lienevät miljoonan tonnin suuruusluokassa.

Koska ohjelman tiedoista puuttuvat maa-aineksen vastaanotosta saatava läjityskompensaatio tai muu taloudellinen hyöty, käytämme laskelmissa esimerkkinä maa-aineksia koko pääkaupunkiseudulta vastaanottavan Rudus Kulmakorpi/Espoon hinnastoa, sekä huomioimme pidemmän kuljetusmatkan. Ruduksen 2023 hinnaston mukaan puhtaan maa-aineksen vastaanotosta peritään savimaasta (savi-, siltti- ja pintamaa) 7,75 €/t ja kitkamaasta (kantava maa-aines: hiekka/sora) 4,75 €/t (<https://www.rudus.fi/hinnasto-ja-esitteet/hinnastot/kierratyshinnasto>). Tällöin varovaiseksi arvioksi vastaanottomaksun suuruudesta voidaan arvioida 3,5 €/tn.

Johannesbergin tulvivan alueen koko korotettavaksi aiotulla alueella on noin 20 ha. Mikäli ko. alue saataisiin peltoviljelyyn suunnitellun hankkeen avulla, olisi viljelystä saatava kate tuet huomioiden suuruusluokkaa 800-1000 €/ha/v (lähde Vilja-alan työryhmä, <https://www.vyr.fi>). $20 \text{ ha} \times 1000 \text{ €/ha/v} = 20\,000 \text{ €/v}$. uutta tuloa, mikäli alue ei ole jo tällä hetkellä tukien piirissä. Lisäksi 10 hehtaarilla ennestään viljelyssä olevaa aluetta viljelyn tuotto saattaa parantua, mutta tukien määrä ei muuttune. Ylijäämämaan vastaanottomaksun suuruusluokka olisi VE2 mukaan arvioituna $(800\,000 \text{ tn}/14 \text{ v}) \times 3,5 \text{ €/tn} = \text{noin } 200\,000 \text{ €/v}$.

Vaikka huomioidaan maankaatopaikkatoiminnan kulut, on maanlajitystoiminnan kate suuruusluokaltaan kymmenkertainen verrattuna peltoviljelyn odotettavissa olevaan katteeseen. Paljonko se voi lisääntyä riippuu siitä paljonko tukia on tähän asti maksettu ja paljonko niitä voitaisiin maksaa täytön jälkeen. Mutta suhde ei ainakaan kutistu, vaan pikemminkin kasvaa, mikäli tulvaniityt ovat jo olleet tuen piirissä.

Nykyiset kosteikosta maksettavat tuet on kerrottava ja mahdollisuus maatalouden ympäristötukiin on selvitettävä

On huomattava, että tieto vesien pumpaamisesta pellolta ja väite: *“Tällä hetkellä myös pellon vettyneet alueet ovat viljelykäytössä kuivatuspumppauksen ollessa käynnissä,”* ovat hankkeessa mukana olevan maanomistajan edustajan ilmoituksen varassa. Lähiseudun asukkailta olemme saaneet tiedon, että alavimman osan tulvakosteikko on ollut viljelemättä ainakin 20 vuotta, eivätkä he ole havainneet pumppausta.

YVA-ohjelmassa pitääkin selvittää mistä alueista maksetaan jo nyt maataloustukea ja maatalouden ympäristötukia ja miten näitä olisi mahdollista saada koko nykyiseltä tulvakosteikolta (noin 20 ha), tai laajennettavalta tai parannettavalta lintukosteikolta ja miten nämä vertautuvat pellon tuottoon. Siis olisivatko tulot viljelyn laajentumisesta nykyiselle kosteikolle merkittävästi suuremmat verrattuna siihen, mitä kosteikon säilyttämisestä ja kehittämisestä on saatavissa. Mikäli näin ei ole, kertoo tämä selkeästi maankaatopaikkatoiminnan motiivista hankkeessa.

Tämän tyyppisille alueille suunnattuja erilaisia maatalouden ympäristötukia esim.:

- Uusi vesiensuojelua edistävä tietoaaineisto suojavyöhykkeistä käyttöön tukihaussa 2024 <https://ym.fi/-/1410837/uusi-vesiensuojelua-edistava-tietoaaineisto-suojavyohykeista-kayttoon-tukihaussa-2024>

Hankkeen edellyttämät luvat

On vaikeaa nähdä perusteita, miksi tämän suuruusluokan maankäsittely ja moninkertaiset tulot verrattuna peltoviljelyyn ei olisi jätteiden ammattimaista tai laitosmaista käsittelyä ja siten

ympäristölupavollista toimintaa ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 f) (maankaatopaikka) mukaan. Mikäli perusteet sille, ettei kyseessä ole maankaatopaikkatoiminta ovat olemassa, tulee ne esittää luotettavasti YVA-selostuksessa. Sillä ei ole merkitystä tulevatko tulot maanomistajalle kuormien vastaanotosta vai alueen vuokrasta maankaatopaikkatoimintaan ja miten tulot jakautuvat maanomistajan ja GRK:n kesken. GRK:n tuloina on pidettävä myös välttymistä maksuista muualla, silloin kun sillä on tarve päästä eroon maa-aineksesta.

Kohta 5.2. ja sen taulukko 4 antavat asiantuntemattoman kuvan YVA-ohjelman laatijoista, sillä onhan selvää, että kyse on maankaatopaikkatoiminnasta ja sen mukaisesti tarvittavista luvista. Mahdolliset tulokset, ettei kyse olisi maankaatopaikkatoiminnasta eikä luville olisi tarvetta, olisivat lopputulemia YVA-selvityksestä ja viranomaispäätöksistä, eivätkä YVA-arvioinnin lähtötietoja. Tällaista linjausta varten ohjelmassa olisi luotettavasti osoitettava, että käytettävällä ylijäämämaalla korvataan aidosti pellonkorottamiseen muutoin käytettävää neitseellistä maa-ainesta ja samoin se, ettei maa-ainesten vastaanoton motiivi ole raha.

Johtopäätös ympäristöluvan tarpeettomuudesta on virheellinen, vaikka hankkeessa olisi kyse muusta kuin maankaatopaikkatoiminnasta. Hanke edellyttää ympäristölupaa myös ainakin ympäristönsuojelulain (527/2014) 27.2 §:n kohdan 1 perusteella (toiminta, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta) ja kohdan 3 perusteella (toiminta, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain tarkoittamaa kohtuutonta rasitusta).

VE0+: 20 hehtaarin tulvakosteikon säilyttäminen ja kehittäminen linnuston ja vedenlaadun parantamiseksi

YVA-tarkasteluun tulee ottaa myös VE0+: nykyisen noin 20 ha kosteikon säilyttäminen, mahdollinen laajentaminen ja parantaminen linnuston olosuhteiden ja vedenlaadun parantamiseksi. Tässä tulee arvioida käytettävissä olevat tuet ja hyödyt luontokadon, ilmastonmuutoksen ja pellon vesistöille aiheuttaman eroosiokuorman pysäyttämisessä. Tämä tarkastelu voi sisältää myös pellon kuivan yläosan viljelyolosuhteiden parantamista. Tringa ry on tarjonnut asiantuntemustaan pellon kehittämisessä lintukosteikkona. Tätä asiantuntemusta tulee hyödyntää VE0+ työstämisessä.

Mossarna/Johannesberg on avoin ja laaja kosteikko, joka mahdollistaa rauhallisen levähdys- ja ruokailuympäristön muuttolinnuille. Tringan tietojen mukaan alueella on huomattavaa merkitystä muutonaikaisena levähtämisalueena monille kahlaaja- ja vesilintulajeille.

Tringa toteaa lausunnossaan Kirkkonummen kunnalle 25.2.2019: *"Suomen tärkeät lintualueet (Finnish Important Bird Areas - FINIBA) kartoitettiin ja rajattiin 2000-luvun alussa. FINIBA-alueet*

ovat kansallisesti merkittäviä uhanalaisten, silmälläpidettävien ja kansainvälisen erityisvastuun lintulajien pesimis- tai kerääntymisalueita (Leivo ym. 2002). FINIBA-alue ”Pohjois- Kirkkonummen lintujärvet” sijaitsee kahden järven, Lilla Lonoksin ja Stora Lonoksin, osalta Mossarnan välittömässä läheisyydessä eivätkä muutkaan alueen järvet sijaitse linnuntietä kaukana. Mossarnan tulvapelto muodostaa keskeisen tukialueen lintujen pesimäjärville – osa siellä levähtävistä ja ruokailevista linnuista pesii luultavasti läheisille lintujärvillä. Evitskogin lähiseuduilla ei ole toista vastaavankokoista kosteikkoa kahlaajille ja sorsalinnuille. Kosteikon hävittämisellä olisi siis todennäköisesti vaikutusta myös Pohjois-Kirkkonummen kansallisesti arvokkaiden lintujärvien linnustoarvoihin. Kosteikkolinnuston tilanne Suomessa ja Euroopassa on huonontunut viime aikoina huolestuttavasti (esimerkiksi Lehikoinen ym. 2013, Ellermä & Lindén 2012). Siksi yhdenkään kosteikon menettämiseen ei ole varaa vaan niiden määrää pitäisi pikemminkin pyrkiä lisäämään.”

Hakijan mukaan projektilla on tarkoitus muuttaa keväisin tulviva kosteikko kokonaan pelloksi. Kosteikon hävittäminen uhkaa alueen linnusto- ja luontoarvoja eikä hanketta siksi tule toteuttaa. Reilun 2 hehtaarin uuden kosteikon rakentaminen ei korvaa niitä haittoja, jotka tulisivat nykyisen 20 hehtaarin tulvakosteikon hävittämisestä.

Hankealueelle tuotavien maa-ainesten puhtauden- ja laadunvalvontaa

Nyt esitetyssä (kohta 4.2.2) menettelyssä, jossa GRK Suomi Oy vastaa maamassojen laadusta ja puhtaudesta sekä niiden lähettäjänä että vastaanottajana ilman riippumatonta seuranta, ei tuotavien massojen laadun ja pilaantumattomuuden kontrollia voida pitää riskeihin nähden riittävänä. Maamassojen laadulla on merkittävä vaikutus hankealueen ilman laatuun (pöly) ja alapuolisten vesistöjen veden laatuun. Uskomatonta on, että arviointiohjelmassa esitetään: ”*Mikäli [!] laadun selvittämistä tehdään, tapahtuu se ennen massojen kuljetusta hankealueelle.*” On yleisesti tiedossa, että Uudellamaalla esiintyy erittäin happamia sulfaattimaita ja eri tavoin kemikaaleilla ja jätteillä pilaantuneita maita. Vaadimme, että YVA-arvioinnissa esitetään luotettava ja riippumaton menetelmä, jolla alueelle tuotavien maamassojen laatua ja puhtautta valvotaan.

YVA-vaiheeseen vaadittavat selvitykset

Linnustokartoitus

Pesimälinnuston selvityksen pitää kattaa myös FINIBA alueeseen kuuluvat Lilla Lonoks ja Stora Lonoks -järvet, joilla pesivät linnut käyttävät aluetta ruokailuun pesimäaikana. Koska hankealue on

tärkeä muuttolintujen lepäily- ja ruokailualue muuttoaikana, on linnustoselvitysten katettava hankealueen linnusto sekä kevätmuuton (tulva-aika 1.4. – 20.5., kevään etenemisestä riippuen) että syysmuuton (1.9. – 31.10) ajalta. Alueella lepäileviä lintudirektiivin lajeja ovat esim. liro ja suokukko. Lisäksi alue on tärkeä siellä lepäävälle merkittävälle määrälle punaisen kirjan lintulajeja, mm. tundrametsähanhia.

YVA-ohjelmassa esitetyt 3 linnuston kartoituskertaa eivät riitä mitenkään kattamaan hankealueen muutonaikaista kartoitusta sekä hankealueen ja Lonoks-järvien pesimälinnustoa. Kartoituskertojen määrä on moninkertaistettava ja lisäksi YVA-aikataulua on muutettava siten, että se mahdollistaa syysmuuton aikaisen lajiston kartoituksen. Lisäksi yhdistykset edellyttävät, että lintukartoituksessa ja alueen merkityksen arvoinnissa käytetään hyväksi jo olemassa olevia laji.fi ja Tiira - havaintoaineistoja. Johtopäätökset eivät kuitenkaan voi perustua vain laji.fi ja Tiira - havaintoaineistoihin ja kolmeen käyntiin.

Hankealueella ja Lonoks-järvillä esiintyy pesivinä lukuisia EU:n lintudirektiivin lajeja, mm. harmaapäätikka, kehrääjä, kaulushaikara, luhtahuitti, palokärki, ruiskäärä ja ruskosuohaukka. Levähdyspaikkana se on erittäin tärkeä vielä useammalle EU:n lintudirektiivin lajille.

Selvitys vesien pieneliöstöstä

Alapuolisten vesien pieneliöstön tila ja lisäkuormituksen mahdolliset vaikutukset siihen on selvitettävä.

Selvitys valumavesien fysikaalisesta ja kemiallisesta laadusta sekä vaikutuksista vesistöihin

Kohdassa 10.2.1 on väite *"Haitta-aineiden osalta hankealueelle läjitettävien maiden arvioidaan olevan puhtaita ylijäämämaita, joiden laatua tarkkaillaan työmailla ennen aineiden kuljettamista hankealueelle. Täyttömaista ei aiheudu haitta-ainekuormitusta vesistöön."* Väite kertoo ammattitaidottomuudesta YVA-arviointiohjelmaa tehtäessä - siinä ikään kuin tiedetään ennakolta, että kuormitusta ei tule vaikka maa-ainesten alkuperä tai valvontamenettely eivät ole tiedossa, eikä valvontaa edes esitetä puolueettoman tahon tehtäväksi. Tällöin riski haitta-aineista tuotavissa maamassoissa ja niiden pääsemisessä vesistöihin on todellisuudessa merkittävä.

Kohdassa 10.2.1. todetaan : *"Maanrakennustöiden aikaisten vaikutusten arvioidaan näkyvän alapuolisessa vesistössä lievänä samentumisena ja näkösyvyyden laskuna, kohonneina ravinneainepitoisuuksina, hapenkulutuksen ja sähkönjohtavuuden kasvuna. Rakentamisen vaikutusten arvioidaan rajoittuvan pääasiassa hankealueelta laskevaan ojaan ja ojan purkualueelle Storträskiin."* Kuitenkin maanrakennusvaiheet kestäisivät kauan (7 tai 14 vuotta) ja alueen purkuoja Storträskiin sijaitsee n. 300 m päässä laskujoesta (Bysån), joka johtaa Stora Lonoksiin. Näin ollen vaikutukset alapuolisiin vesistöihin olisivat todennäköisesti esitettyä laajempia ja pitkäkestoisempia.

Maankaatopaikoista, vaikka maa-aines olisi pilaantumatonkin, tulee ravinteita, raskasmetalleja ja muita haitta-aineita. Riskejä vesistöille lisää se, että suunnitellussa hankkeessa käsitellään ja läjitetään erittäin suuri määrä maa-aineksia vesistöjen välittömässä läheisyydessä. Näitä päästöjen määriä tulee arvioida YVA:ssa. Tässä pro gradu -työ /esimerkkiselvitys

Vantaanjoelta [https://www.vhvsy.fi/files/upload_pdf/9295/Julkaisu%2083-](https://www.vhvsy.fi/files/upload_pdf/9295/Julkaisu%2083-2020%20Maanl%C3%A4jitysalueiden%20vaikutukset.pdf)

[2020%20Maanl%C3%A4jitysalueiden%20vaikutukset.pdf](https://www.vhvsy.fi/files/upload_pdf/9295/Julkaisu%2083-2020%20Maanl%C3%A4jitysalueiden%20vaikutukset.pdf). YVA-ohjelmassa todetaan, että

Storträskin tila on hyvä ja tavoitteen mukainen. Mutta hyvääkään tilaa ei saa vaarantaa saati huonontaa. YVA-vaiheessa on selvitettävä millaisen kuorman järvi kestää, jotta hyvä tila ei vaarannu. Lisäksi on selvitettävä yhteisvaikutus muiden järven tilaan mahdollisesti vaikuttavien hankkeiden ja toimintojen, mm. valuma-alueella tapahtuvien hakkuiden, kanssa. YVA:ssa on tehtävä arvio ja seurantasuunnitelma Bysån kautta kulkeutuvan veden haitta-ainepitoisuuksista ja veden laadun vaikutuksista linnustollisesti arvokkaisiin Lonoks-järviin.

Erityisesti läjitysvaiheessa maamassat altistuvat voimakkaalle eroosiolle sateiden aikana.

Arviointiohjelman mukaan "*Sääilmiöiden vaikutuksia arvioidaan sateisen ja vähäsateisen vuoden kuukausikohtaisella sadannalla*" - Tämä on riittämätöntä, koska tasaisesti ja hiljaksen tuleva sade aiheuttaa paljon vähemmän eroosiota kuin saman määrän sataminen rankkoina kuuroina, jotka näkyvät vuorokauden tai muutaman tasolla kuormituspiikkeinä. Käyttämällä kuukausikohtaista keskiarvoa sademäärälle hävitetään eroosion kannalta merkittävät sadepiikit aineistosta ja tarkastelusta. Vastaavan laskennan voi tehdä Vemala-mallin lähtötietoja käyttäen. Parhaaseen tulokseen päästään, kun kuormitus lasketaan Vemala-mallilla. Tarkasteluun ei riitä 10 vuoden aikasarja, vaan sen tulee kuvata ilmaston määrittelyssä käytettyä 30 vuoden jaksoa. Muuten sään ääri-ilmiöt jäävät liian vähälle tarkastelulle.

WSFS-Vemala-mallissa lähin hydrologinen havainto on vedenkorkeushavainto Tjusträskin alapuolella olevasta joesta. Tarkastelualue on niin pieni suhteessa havaintoverkon tiheyteen, että mallinnus ei välttämättä kuvaa alueen virtaamia riittävän hyvin. Varmuutta tähän voi saada tekemällä virtaamamittauksia sekä suurilla virtaamilla että aliveden aikaan.

Ilmastomuutoksen vaikutuksesta vuorokausisateiden on arvioitu kasvavan 20-25%, muutaman tunnin mittaisten sateiden jopa 40%. Tämä tulee huomioida laskelmissa. Vesimääristä ja aineiden kulkeutumisesta täytyy tehdä arvio ilmastomuutoksen vaikutuksista. Tilanne muuttuu huonompaan suuntaan rankkasateiden ja talvien vesisateiden yleistyessä. Näitä tietoja ei ole suoraan saatavilla, vaan ne vaativat erillisen laskennan.

Koska alueelle läjitettävät maat sisältävät väistämättä haitta-aineita, tulee näiden kulkeutuminen vesistöön mallintaa sekä vaikutukset vesieliöstöön selvittää. Maaperä ja sen muoto muuttuu pysyvästi, joten on syytä myös mallintaa ilmastomuutoksen vaikutus haitta-aineiden kulkeutumiseen vesistöön. Ilmastomuutos voimistaa rankkasateita ja lisää talvitulvia. Molemmat ilmiöt lisäävät haitta-aineiden kulkeutumista. Kosteikkokaan ei toimi talvella yhtä hyvin kuin kasvukaudella.

Selvitys maanläjityksen stabiilisuudesta

YVA-vaiheessa on luotettavasti selvitettävä suunnitellun läjityksen alla olevat paksut savi/liejukerrokset, jotka voivat aiheuttaa merkittävän kokoisia täyttömaan liukumia Stortträskin suuntaan aiheuttaen merkittävän kertaluontoisen vesien pilaantumisriskin. Lisäksi on arvioitava, syntyykö suunnitellun täytön aikana vastaavaa riskiä sekä miten suuri riski on esimerkiksi erilaisissa sään äkillisissä muutoksissa ja pitkäkestoisissa sateissa ja miten riski poistetaan.

Hankeselostuksesta puuttuvat dokumentit

YVA-aineistossa esitetyt kuvat hankealueen täytöstä, salaojituksesta, korkeussuhteista, rakennettavasta kosteikosta ja alueen yleisistä piirteistä ovat laadultaan puutteellisia ja vaikealukuisia tai puuttuvat kokonaan. Esim. havainnekuvat, leikkaukset ja layout-kuvat eri vaiheista puuttuvat. Ottaen huomioon projektin laajuus, olisi kohtuullista esittää selkeät ja helposti tulkittavat kuvat mittoineen ja laskelmineen arviointia varten.

YVA-ohjelman 2.2 kohdassa on esitetty että ”*hankkeella parannettaisiin alueen vesien- ja linnustonsuojelua kosteikkorakentamisen myötä*”. Suunnitellusta kosteikosta ei ole kuitenkaan esitetty kuvaa tai piirustusta eikä suunnitelmia kosteikkoa edeltävistä ja suojaavista laskeutusaltaista, josta voitaisiin arvioida sen toimivuutta näissä tarkoituksissa. Myöskään ei ole esitetty sitä miten runsaan 2 hehtaarin lintukosteikko korvaa nykyisen 20 hehtaarin tulvakosteikon toiminnan ravinteiden pysäyttäjänä saati muutonaikaisena lintualueena.

Rakentamisen aikaisten toimenpiteiden selostuksista (10.2.1) puuttuvat ainakin seuraavat työvaiheet: ajoramppien rakentaminen eri täyttöalueille, nykyisen pintamaan poisto ja läjitys, pintamaan uudelleen levitys täyttövaiheen jälkeen ja läjityksen jälkeinen täytön tasoitus ja mahdollinen tiivistäminen.

Yhteystiedot: Laura Räsänen, puheenjohtaja, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry ja Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry,

Helsingissä, Kirkkonummella, Inkoossa ja Siuntiossa 19.12.2023,

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

Laura Räsänen	Lauri Kajander
puheenjohtaja	erityisasiantuntija

Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry

Laura Räsänen Merja Talvela
puheenjohtaja sihteeri

Inkoon-Siuntion ympäristöyhdistys ry

Vappu Heikkinen Teemu Viljasalo
puheenjohtaja sihteeri

Liitteet ja viittaukset

- Lausunto Kirkkonummen rakennus- ja ympäristölautakunta (12.12.2023)
<https://kirkkonummi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20231598-4>
- Lausunto Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Tringa ry (14.12.2023)
<https://tringa.fi/wp-content/uploads/2023/12/2023-lausunto-Evitskogin-pellonparannushankkeen-YVA-ohjelmasta.pdf>
- Korkeimman hallinto-oikeuden 1.7.2021 antama vuosikirjapäätös (KHO:2021:95)
<https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1624952197145.html>
- Ympäristöministeriön muistio ”Kaivetut maa-ainekset - jäteluonne ja käsittely” 3.7.2015
https://ym.fi/documents/1410903/38439968/YM_Maa-ainesmuistio_FINAL_03072015-5E488047_B25B_45E4_AAE2_6495FBB53B5B-110447.pdf/aa0eabe6-e39e-8efd-ea31-ca44915333d7/YM_Maa-ainesmuistio_FINAL_03072015-5E488047_B25B_45E4_AAE2_6495FBB53B5B-110447.pdf?t=1603260906297
- Ruduksen vastaanottamien maa-ainesten hinnasto <https://www.rudus.fi/hinnasto-ja-esitteet/hinnastot/kierratyshinnasto>
- Vilja-alan työryhmä, peltojen rahallinen tuotto <https://www.vyr.fi>
- Uusi vesiensuojelua edistävä tietoaaineisto suojavyöhykkeistä käyttöön tukihaussa 2024
<https://ym.fi/-/1410837/uusi-vesiensuojelua-edistava-tietoaaineisto-suojavyohykeista-kayttoon-tukihaussa-2024>
- Tringan lausunto Kirkkonummen kunnalle 25.2.2019 <https://tringa.fi/wp-content/uploads/2022/19/Tringan-lausunto-Mossarna.pdf>
- Näitä päästöjen määrän arviointi pro gradu -työ /esimerkkiselvitys Vantaanjoelta
https://www.vhvsy.fi/files/upload_pdf/9295/Julkaisu%2083-2020%20Maanl%C3%A4jitysalueiden%20vaikutukset.pdf

Lähetäjä:
Lähetetty: tiistai 5. joulukuuta 2023 7.15
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: lausunto Evitskogin pellonparannushankkeesta, viitteellä UUDELY/14587/2023
Liitteet: Lausunto osa 1.pdf; Lausunto osa 2.pdf; Lausunto osa 3.pdf

Luokat: Mikko; Ympäristö

Mielipide nro 9

Hei!
Tässä perheemme antama lausunto asiasta!

Ystävällisin terveisin

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
(ELY-keskus)
Opastinsilta 12
HELSINKI PL 36
00520 HELSINKI

LAUSUNTO

Lausunto Evitskogin pellonparannushankkeesta, viitteellä UDELY/14587/2023.

Meluhaitan kohtuuttomuus lähialueen asukkaille

Asumme kyseisen hankealueen länsilaidalla, osoitteessa Kiinteistöltämme on matkaa hankealueen länsilaidalle noin metriä. Jo leikkuupuimurin tai traktorin käyttö hankealueen länsilaidalla kuuluu kiinteistöllemme selkeästi. Siksi pidämme kohtuuttomana melurasitteena, toteutuessaan hankkeen aiheuttamaa pitkäaikaista, keväästä- myöhäiseen syksyyn jatkuvaa, päivittäistä täyttömaan tuontia ja maanrakentamista, kuten YVA-ohjelman kohdassa 4.2.4 Liikennöinti ja kuljetukset esitetään: "Liikennöinnissä painotus tulee olemaan lumettomille kuukausille eli noin 80 % huhti-marraskuulle ja 20 % jaetaan tasaisesti joului-maaliskuulle." Arviona YVA-ohjelmassa (Tiivistelmä; liikenne (s. 8)) on, että maata tuotaisiin 8-12 kasettiautollista päivässä. YVA-ohjelman (s. 29-30) mukaan hankeajaksi haetaan 7 tai 14 vuotta.

YVA-ohjelman kohdan 4.2.1 Pellonkorotuksen vaiheet ja toteuttaminen (s. 31-32) mukaan koko hankealueelle on arvioitu tuotavan maa-ainesta vähintään 630 000 m³. YVA-ohjelman (s. 31-32) mukaan länsiosaan on suunniteltu tuotavan täyttömaata eniten eli 270 000 m³ ja länsiosan rakentamisen keston on arvioitu olevan 1-3 vuotta. "Pellon korotukset keskittyvät erityisesti peltoalueen etelä- ja länsiosiin.", eli juuri kiinteistöämme lähinnä oleviin osiin hankealuetta.

Keskimäärin kasettiautoon mahtuu internetin tietojen mukaan maa-ainesta (maalajista riippuen) 30m³. Kun maan kokonaismäärän 630 000 m³ jaetaan 30 m³, tulee tulokseksi 21 000 kasettiautokuormallista. YVA-ohjelman mukaan kuormia tuodaan alueelle 10 päivässä. Kun 21 000 kuormaa jakaa 10 kuormalla päivä, tarkoittaa tämä 2100 päivää maantuontia. Jos tämän 2100 päivää jakaa edelleen 264 eli keskimääräisillä työpäivillä vuodessa, kestää pelkän maa-aineksen tuominen alueelle noin 8 vuotta. Kyseessä on siis mittaluokaltaan erittäin poikkeuksellinen hanke!

Edellä esitetyn laskutavan mukaan maa-aineksen tuonti hankealueen länsiosaan edellyttää 9000 kasettiautokuormaa eli pelkkä maan tuonti tulisi kestämään vähintään 3,4 vuotta. Lisäksi alue on tarkoitettu salaojittaa ja asentaa pelto-ojaan putki sekä tiivistää ja muotoilla maapinta. Alueen keskiosan täyttö (166 000 m³), salaojittamiseen ja muotoiluun on suunniteltu käytettävän aikaa 4-5 vuotta (YVA-ohjelma s. 31-32). Koska myös hankealueen keskiosan rakentamisesta syntyvät äänet tulevat kuulumaan kiinteistöllemme, tulisi melurasituksen kesto olemaan kohdallamme jopa 8 vuotta.

Lisäksi YVA-ohjelman kohdan 4.3 Toiminta (s.33) mukaan, "Rakentaminen tehdään tavanomaisilla maanrakennuskoneilla; kaivinkoneella, puskukoneella, pyöräkuormaajalla ja siirtoajoneuvoilla, jotka voivat olla joko traktorikalustoa tai dumppereita. Alueella työskentelee keskimäärin 2-4 työkonetta kerrallaan." On ilmiselvää, että raskaan maanrakennuskoneet pitävät kovaa meteliä, varsinkin jos niitä työskentelee alueella yhtä aikaa 2-4. Jatkuva suurten työkonien jyrinä ja kolahtelu (kauhan ravistelu tyhjäksi savesta) sekä tärinä, häiritsevät esimerkiksi etätyön tekemistä kotona. Hankesuunnitelmassa ei esitetä, minä viikonpäivinä ja minä kellonaikoina maa-ainesta alueelle tuodaan tai vastaavasti, milloin rakentamista hankealueella tehdään.

Hankkeen vaikutuksesta lähialueen asukkaille tulee siis muodostumaan kohtuutonta rasitusta ainakin melusta, tärinästä ja pölystä sekä ympäristölle haitallisista pakokaasuista. Tällä hetkellä asuinalueemme on hyvin hiljainen maaseudun kyläyhteisö, jossa ääntä aiheuttaa Evitskogin tien liikenteen lisäksi vain normaali omakotitalo asuminen sekä keväällä tapahtuva noin viikon kestävä peltojen kyntö ja syksyllä noin viikon kestävä viljan puinti. Hanke tulisi muuttamaan alueen desibelitasoja merkittävästi ja pitkäaikaisesti. Tämän kaltainen massiivinen maanrakennushanke olisi täysin poikkeava tavanomaisesta maaseudun rauhasta. Rasituksen kohtuuttomuutta lisää hankkeen pitkä kesto 7-14 vuotta tai viivästyessään jopa pidempi aika.

Mielestämme hanke on lainvastainen ainakin kahden lain puitteissa; Laki eräistä naapurisuhteista 13.2.1920/26 17§ (4.2.2000/90) 1 ja 2 momentti "Kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista. Arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat."

Ympäristösuojelulaki 27.6.2014/527 5§ Määritelmät 1 ja 2 momentti

"Tässä laissa tarkoitetaan: 1) *päästöillä* ihmisen toiminnasta aiheutuvaa aineen, energian, melun, tärinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun päästämistä, johtamista tai jättämistä yhdestä tai useammasta kohdasta suoraan tai epäsuorasti ilmaan, veteen tai maaperään;

2) *ympäristön pilaantumisella* sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

a) terveyshaittaa; b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille; c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista; d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä; e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä; f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus;”

Kyseisen hankkeen kohdalla tulisi huomioon ottaa ainakin momentin 2 kohdat a, b, d, e ja f, hankkeen ympäristövaikutuksia arvioitaessa, sillä jatkuva melu aiheuttaa tutkitusti terveyshaittaa ja yleisen hyvinvoinnin heikkenemistä (a), hankkeesta on merkittävästi haittaa ainakin alueen linnustolle (b), jatkuva rakentaminen ja siitä aiheutuva melu laskevat alueen yleistä viihtyisyyttä (d) vähentää ympäristön virkistyskäyttöä, esim. hankkeesta aiheutuva melu Storträskin yleisellä uimarannalla (e) sekä alueen omakotitalojen ja kesämökkien pihojen käyttö estyy keväästä syksyyn usean vuoden ajaksi melurasituksen vuoksi (f). Millä keinoin varmennutaan, ettei hanke viivästy ja lisää näin alueen asukkaille ja kesäasukkaille aiheutuvaa kohtuutonta melu yms. rasitusta?

Veden virtauksen muuttumisriski

Kiinteistömme takana, toisella puolella, rinteän takana sijaitsee suo, josta vettä valuu tontillemme. Kotimme on rakennettu tontin korkeimmalle kohdalle, lisäksi aluetta on rakennusaikana täytetty n. 3 metriä. Tontillemme tuleva vesi seisoo jo nyt, alavammassa osassa tonttiamme, erityisesti keväisin ja syksyisin. Veden ainoa poistumisreitti kulkee naapurin kesämökkitontin kautta, edelleen laidalla olevan rotkon kautta hankealueen laidalle, risteyksen kohdalle. Pelkonamme on, että epäonnistuessaan pellonkorotushanke estää (padotus vaikutus) tai hidastaa veden poistumista kiinteistöltämme?

Viitaten Vesilaki 27.5.2011/587, luku 5 Ojitus, 7§ Ojituksen toteuttaminen ”Ojituksessa on noudatettava, mitä 2 luvun 7 ja 8 §:ssä säädetään. Ojitus on lisäksi toteutettava niin, ettei toiselle kuuluvalla alueella aiheudu vahingollista vettymistä tai muuta edunmenetystä.”

Lisäksi suhtaudumme skeptisesti salaojien toimivuuteen, kun YVA-ohjelmassa (s. 5 ja 51 kartta) esitettyjen maaperäkairauksen mukaan, hankealueella on 5-20 metrin syvyydellä liejua ja savea! Kun liejun ja savea ei kantavan maan päälle laiteta salaojat ja niiden päälle muuta kiinteämpää maa-ainesta, joka painavampaa, salaojat tulevat uppoamaan, eivätkä ne enää toimi. Aluetta onkin jo salaojitettu 1990-luvulla, ilmeisen epäonnistuneesti. Ja mikäli salaojat, eivät alun perinkään toimitukseen odotetusti tai ne eivät myöhemmin, esim. 10-15 vuoden kuluttua enää toimisi, kuka ne korjaisi? Epäilemme vahvasti, ettei niitä kukaan korjaisi. Myös hankesuunnitelmassa kohdassa 4.2.2. Maa-ainekset ja

ylijäämämaat (s.32) esitetään, että "Hankkeessa halutaan tähdätä tiettyyn maanpinnan tasoon (ei massamäärään), jotta vettymishaitta saadaan varmasti torjuttua." ja 8.2.2 Vaikutusten arvioinnin menetelmät (s. 52-53) "Hankealueen pohjamaa on pehmeää ja kokoon painuvaa. Mahdollisesti tarkempia laskelmia pohjamaan ominaisuuksista tulee tehdä hankkeen edetessä."

Lisäksi YVA-ohjelman mukaan alueen itäpäähän rakennetaan kosteikko, mikä pidättää veden virtausta. Hidastaako kosteikko siis veden poistumista hankealueelta, nykyistä enemmän? Tai hidastaako hanke veden poistumista hankealueelta ja edelleen pahimmillaan kiinteistöltämme, suhteessa nykytilaan, jossa vettä pumpataan Storträsk järveen keväisin ja syksyisin?

Pellonparannushanke vai todellisuudessa maankaatopaikan perustamishanke?

YVA-ohjelman tiivistelmän (s. 4) mukaan hankealue on kooltaan noin 30 hehtaaria. Arviomme mukaan tästä alueesta korkeintaan hieman yli 1/3 jää tulvaveden alle keväisin ja syksyisin. Eli todellisuudessa hankkeella saataisiin lisättyä viljelyalaa vain noin 10 hehtaaria. Miksi sijoittaa hankkeeseen näin paljon rahaa (pohjatutkimukset, hankesuunnitelma yms.) ja aikaa, kun kyseistä aluetta ei ole voitu vuosikymmeniin viljellä, eikä hanke välttämättä takaa edelleenkään viljelyn onnistumista alueella? Erityisesti kun osa pelloista olisi hankkeen vuoksi pois viljelykäytöstä 7-14 vuoden ajan. Kuinka kauan hankkeen kustannuksien kattaminen vie aikaa pelkällä viljelyllä?

Hankkeen taloudellinen kannattamattomuus, suhteessa siitä saatuun viljelyalan lisääntymiseen, ohjaa väistämättä ajatukseen, että taustalla on jonkin muun taloudellisen hyödyn tavoittelu. Hankkeen toteuttaja GRK Suomi Oy on sopinut hankevastaavan ja alueen maanviljelijöiden kanssa, että se toimittaa omilta pääkaupunkiseudun rakennus- ja infrastruktuurin rakennustyömailtaan maata hankealueelle. Mikäli yritys saa tuoda hankealueella tätä täyttömaata ainakin 630 000 m³, säästää yritys paljon rahaa, sillä maan vieminen virallisille maankaatopaikoille on kallista ja herääkin epäily, maksaako yritys maantuonnista hankealueen hankevastaavalle ja viljelijöille? Miten hanke muutoin voi olla heille taloudellisesti kannattava, siitä aiheutuvat kustannukset (hankkeen suunnittelu, pohjatutkimukset, maantuonti, pintamaan kaivaminen ja läjittäminen, salaojien asentaminen, pelto-ojan putken asentaminen, läjitetyn maan ja tuodun maan siirtäminen, maanpinnan muotoilu sekä kosteikon rakentaminen yms. kallis maansiirtokonetyö) ja epävarmuustekijät (maan vajoaminen edelleen, salaojien vajoaminen, pelto-ojaputken vajoaminen, insinöörisuunnitelmien toimimattomuus yms.) huomioiden? Hankesuunnitelmassa ei esitetä, kuinka paljon lisäviljelyalaa hankkeella saataisiin ja kuinka paljon viljelijän saama rahallinen hyöty arviolta kasvaisi per hehtaari.

YVA-ohjelman 4.2.2. Maa-ainekset ja ylijäämä maat (s. 32) mukaan: "Täyttöihin käytettävälle maa-ainekselle ei tehdä laadunvarmistusta itse hankealueella. Kaikki

maamassat tulevat alueelle pilaantumattomien alueiden rakennushankkeista. Mikäli laadun selvittämistä tehdään, tapahtuu se ennen massojen kuljetusta hankealueelle.” Pääkaupunkiseudun rakennus ja infrastruktuurin rakennustyömailta tuodaan siis maa-ainesta, jota kukaan ei tutki, eikä mitään laadunvarmistusjärjestelmää käytetä. Ainakin osa maa-aineksesta, voi melko suurella todennäköisyydellä olla saastunutta, nyt kun sitä ei tarvitse viedä viralliselle maakaatopaikalle, eikä asiaa kukaan valvo. Hankkeen toteuttaja GRK Suomi Oy:lla on luonnollisesti intressi taata maan olevan puhdasta, päästäkseen siitä edullisesti eroon hankealueelle tuomalla. Hankesuunnitelmassa ei esitetä hankealueelle tuotavien maa-ainesten osalta haitta-aineiden raja-arvoja, koska maata ei aiota mitenkään tutkia! Miten, varmistutaan siitä, ettei hankealueelle tuoda saastunutta maata, joka pahimmillaan tuhoaa alueen ekosysteemin ja asukkaille tärkeän Storträsk järven uimarantoihin (EU-uimaranta) ja kalakantoihin, jonne mahdollisen saastuneen maa-aineksen saastuttama vesi väkisin virtaa?

Myöskään tuotavan maa-aineksen maalajia tai mistä rakennuskohteista sitä tuodaan, ei hankesuunnitelmassa ilmoiteta, vaikka maalajilla on merkitystä viljelykäyttöön soveltuvuudessa sekä fysikaalisina ilmiöinä, kuten maan kantavuutena. Hankesuunnitelmassa ei ole myöskään selvitetty, mitkä maalajit soveltuvat kohteeseen. Tulkitaanko GRK Suomi Oy:n rakennuskohteistaan kaivama maa-aines jätteeksi, kun sitä ei käytetä kaivuukohteessa, vaan se kuljetetaan muualle eli kyseiseen pellonparannushankkeeseen Evitskogiin? Eli, onko toiminta jätteenkäsittelyä???? Mielestämme tätä maa-ainesta tulee pitää jätteenä, kun sitä ei käytetä kaivuukohteessa ja varsinkin kun sen puhtaudesta ei ole mitään takeita! Viittaamme jätelain 646/2011 säädöksiin.

Hankkeen keston pidentyminen suunnitellusta-> kohtuuttoman rasituksen pitkittyminen ja ympäristöriskien kasvaminen

YVA-ohjelman 4.2.2. Maa-ainekset ja ylijäämä maat (s.32) mukaan: ”Hankkeessa halutaan tähdätä tiettyyn maanpinnan tasoon (ei massamäärään), jotta vettymishaitta saadaan varmasti torjuttua. Maa-ainesten määrä voi vaihdella rakentamisen aikaisen maanpinnan painumisen takia.” Tulkitsemme tämän niin, että mikäli tuotu maa-aines uppoaa liejuun ja saveen enemmän kuin on arvioitu, maa-ainesta tuodaan jopa enemmän kuin esitetty 630 000m³. Tämä johtaa väistämättä hankkeen jatkolupahakemukseen, mikä hyvin todennäköisesti myönnetään, koska hanketta ei voi keskenkään jättää. Näin ollen hankeajan (7-14 vuotta) pidentyminen, johtaa lähialueen asukkaiden kohtuuttoman rasituksen pidentymiseen sekä ympäristöriskien merkittävään kasvuun. Millä varmistetaan, maan vajoamattomuus hankkeen aikana ja sen jälkeen tai insinöörisuunnitelmien toimivuus? Tai millä keinoin varmennutaan, ettei hanke viivästy ja lisää näin alueen asukkaille ja kesäasukkaille aiheutuvaa kohtuutonta melu yms. rasitusta?

Hankkeen toiminnan ammattimaisuus ja soveltumattomuus alueelle

Pidämme hanketta ammattimaisena tai laitosmaisena, sen massiivisuuden vuoksi. Tuotava maa-ainesmäärä 630 000m³ tai enemmän on valtava määrä. Pellon korotustarpeeksi on arvioitu 1-4 metriä, mikä tulee muuttamaan alueen korkotasoa ja edelleen maisemaa merkittävästi. Lisäksi maa-ainesta on suunniteltu YVA-ohjelman 4.2.4 Liikennöinti ja kuljetukset (s. 33) mukaan tuotavan hankealueelle seuraavasti: "Liikennöinnissä painotus tulee olemaan lumettomille kuukausille eli noin 80 % huhti-marraskuulle ja 20 % jaetaan tasaisesti joului-maaliskuulle." Arviona hankesuunnitelmassa on, että maata tuotaisiin 8-12 kasettiautollista päivässä. Hankkeen kesto 7-14 ja kaikki edellä mainitut seikat huomioiden toimintaa tulee pitää ammatti- ja laitosmaisena. Mikäli toiminta tulkitaan ammattimaiseksi tai laitospaiseksi, se on käsityksemme mukaan yleiskaavan kaavamääräyksen osoittaman käyttötarkoituksen vastainen, kun hankealue on hankesuunnitelman mukaan merkitty suurelta osin maatalousalueeksi (hankesuunnitelma kohta 16.1.2 Kaavoitus, kuva 40 (s. 105-107)). Samaan viittaa Ympäristönsuojelulain 11§ Sijoituspaikan valinta, 1 ja 2 momentti kohta 4. Evitskogin hankkeen vaikutuksia arvioitaessa tulisi mielestämme ottaa huomioon myös momentin 2 kohdat 1, 2 ja 3, koska hankealue on järven rannalla, alue on tärkeä muuttolintujen levähdys - ja ruokailupaikka ja hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee vakituista ja loma-asutusta.

Ympäristönsuojelulaki 27.6.2014/527 11§ Sijoituspaikan valinta

"Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan: 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski; 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle; 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta; 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus; 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella."

Vesistöjen suojelu ja yhteys muihin hankkeisiin

YV-ohjelman kohdan 21 Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa mukaan:

"Evitskogin pellonparannushanke ei suoranaisesti liity muihin hankkeisiin Kirkkonummen alueella, joiden kanssa yhteisvaikutuksia voitaisiin arvioida." ja "Tässä vaiheessa ei tunnisteta muita hankkeita, joiden kanssa yhteisvaikutuksia olisi tarpeen arvioida." Yhteyttä muihin hankkeisiin on ollut haastavaa löytää, kun on selkeästi keskitytty vain juuri Kirkkonummella menossa oleviin hankkeisiin, huomioimatta lähikunnissa meneillään olevia hankkeita. On huomioitava, että käynnissä on Siuntionjoki 2030-hanke (2019-2024). "Siuntionjoki 2030 -hanke (2019-2024) pyrkii parantamaan Siuntionjoen vesistön, Pikkalanlahden sekä Itämeren tilaa, säilyttämään luontoarvot ja elinympäristön, poistamaan vaellusesteitä sekä edistämään virkistys- ja hyötykäyttömahdollisuuksia. Hankkeelle on myönnetty ympäristöministeriön käynnistämän vesiensuojelun

tehostamisohjelman rahoitusta vuosille 2019 ja 2020–2022.” <https://ym.fi/siuntionjoki-2030-hanke>

Lisäksi Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry (LUVY) mukaan valuma-alueen kunnat Siuntio, Kirkkonummi, Vihti, Lohja ja Inkoo ovat sitoutuneet rahoittamaan Siuntion joen kunnostamista vuosittain merkittävillä summilla.

<https://www.luvy.fi/vesistovisiot/siuntionjoki/>

Muita toimijoita Siuntionjoki 2030- hankkeessa ovat mm. Kirkkonummi-Siuntionjoen kalatalousalue, Siuntionjoen latvajärvien suojeluyhdistys (Lasy ry.) ja Karhujärven suojeluyhdistys.

YVA-ohjelman kohdat 10.1.1 Vesistöalue, vesienhoitosuunnitelma ja suojelualueet ja 10.1.2. Hydrologiset perustiedot (s. 57-60) mukaan Storträsk-Backträskistä (Kirkkonummi) lähtee joki/suuri laskuoja (Bysån) Stora Lonoksiin (Kirkkonummi), jonka vedet laskevat edelleen Lilla Lonoksiin (Kirkkonummen ja Siuntion rajalla). Lilla Lonoksin vedet laskevat puolestaan Karhujärveen (Siuntio), josta vedet laskevat Siuntion jokea pitkin Tjusträskin (Siuntio) ja Vikträskin (Siuntio) kautta Pikkalanlahteen. Kun pilaantuneen maa-aineksen tuominen hankealueelle on todennäköistä (kun valvontaa ei ole, eikä maa-ainesta tutkita), ympäristökatastrofin riskin ainekset ovat ilmeiset. Olisikin ristiriitaista, ottaa näin suuri riski vesistökokonaisuuden pilaantumisesta, suhteessa pellonparannushankkeesta saatavaan hyötyyn (joitakin hehtaareja viljelyalaa). Erityisesti, kun peltomaata on ostettavissa tai vuokrattavissa hankkeen lähialueelta. Sekä kun samaan aikaan sijoitetaan Ympäristöministeriön toimesta rahaa Siuntion joen ja edelleen Itämeren suojeluun. Hankesuunnitelmassa ei esitetä Siuntionjoki 2030 hanketta lainkaan, vaikka hankkeen yhteys nyt vireillä olevaan YVA-menettelyn alaiseen hankkeeseen on ilmeinen.

Happamat sulfiittimaat vai veden pumppaus Storträskiin?

YVA-ohjelman 10.2.1. Vaikutusten muodostuminen, Kosteikon rakentaminen (s. 66) mukaan: ”Kosteikon rakentamisen aikana laskuojaan ja alapuoliseen vesistöön kohdistuu lyhytaikaista mutta voimakasta kiintoaine-, ravinne- ja COD-kuormitusta rakennettavalta kosteikkoalalta. Happamien valumavesien syntyminen, metallipitoisuuksien nousu pH:n laskun seurauksena, sekä sulfaattipitoisuuksien nousu on mahdollista alueella mahdollisesti olevien sulfidiesiintymien (GTK, Happamat sulfaattimaat-karttapalvelu) hapettuessa kaivuutöiden yhteydessä sekä kosteikon valmistumisen jälkeen, jos sulfidikerrokset pääsevät kosketuksiin hapen kanssa. Kosteikon rakentamisvaiheen aikaisten vaikutusten arvioidaan näkyvän alapuolisessa vesistössä ajoittaisena samentumisena ja näkösyvyyden laskuna, kohonneina ravinnepitoisuuksina, hapenkulutuksen kasvuna, sähköjohtavuuden nousuna sekä mahdollisesti myös pH:n laskuna ja metalli- ja sulfaattipitoisuuksien kohoamisena. Kosteikon rakentamisvaiheessa syntyvä kuormitus on sidoksissa valuntaoloihin, kuormituksen lisääntyessä virtaamien kasvaessa. Kosteikon rakentamisen aikaisten vaikutusten arvioidaan rajoittuvan hankealueelta lähtevään ojaan ja Storträskiin, pääosin hankealueelta laskevan ojan

purkualueelle. Lieviä vaikutuksia voidaan havaita Storträskin alapuolisessa Bysånissa sekä Stora Lonoksissa, johon Bysån laskee, sillä hankealueelta johdettavat vedet puretaan lähelle Storträskin luusuaa.” ja YVA-ohjelman kohdan 8.1.4 Maaperä, Happamat sulfiittimaat kuva 13 (s. 50-52) mukaan, happamien sulfiittimaiden esiintymisen todennäköisyys on koko hankealueella on suuri. YVA-ohjelman kohdan 10.1.4. Ekologinen tila s. 64-65) mukaan: ”Storträskin ekologinen tila on luokiteltu vesienhoidon ensimmäisellä, toisella ja kolmannella kaudella hyväksi ja Storträskin kemiallinen tila on luokiteltu toisella ja kolmannella kaudella hyväksi. (SYKE, avoin tieto) (Taulukko 7)”

Hankesuunnitelmassa hanketta ja siinä rakennettavaa kosteikkoa pidetään parempana vaihtoehtona Storträsk järvelle, kuin tulvavesien pumppaamista keväisin ja syksyisin järveen. Nykytilassa järven on kuitenkin todettu olevan ekologiselta ja kemialliselta tilaltaan hyvä, vaikka järveen on pumpattu tulvavettä vuosikymmenten ajan. Millä varmistetaan, ettei järven tila heikkene massiivisen maarakentamisen myötä, etenkin kun alueella on suurella todennäköisyydellä happamia sulfiittimaita, jotka joutuvat kaiken järjen mukaan väkisinkin kosketukseen hapen kanssa, kun alueella kaivetaan. Etenkin kun happamat sulfiittimaat ovat lähellä maanpintaa, kuten YVA-ohjelman, Tiivistelmä, Ympäristön nykytila ja vaikutusten arviointi, Maa- ja kallioperä (s. 5) käy ilmi: ”GTK:n lähtöaineiston perusteella hankealueella voi esiintyä happamia sulfaattimaita noin 1,5–2 metrin syvyydellä maanpinnasta. Tullaanko hankkeella myös tästä aspektista katsottuna enemmän pilaamaan ympäristön tilaa?

Kulttuurimaiseman muutos ja linnuston suojelu

Hankealue on selkeästi entistä järvenpohjaa (lahti). Notkelma, jonka se nykytilassa muodostaa, on harvinaislaatuinen ja kaunis luonnonmuodostelma, joka on noin kaksi kilometriä pitkä ja joitain satoja metrejä leveä, notko päättyy sen itäpäässä Storträsk järveen. Mikäli notkelmaa täytetään 4 metriä, menetetään nykyinen harvinaislaatuinen kulttuurimaisena. Notkoon muodostuu keväisin ja syksyinen ns. tulvajärvi, mihin on saapunut pesimään ja levähtämään lukuisia eri lintulajeja jo useiden vuosikymmenten ajan. Alueelle saapuu keväisin tilausbussilla lintubongareita, joten alueen linnuston täytyy olla vähintään runsaslajinen tai siellä vierailee lintu harvinaisuuksia. Mitä tukee myös YVA-ohjelman tiivistelmä, Kasvillisuus, eläimet ja luonnon monimuotoisuus (s. 7) ”Peltoalue on keväällä ja syksyllä merkittävä muuttolintujen levähdysalue. Suomen lajitietokeskuksen perusteella hankealueelta ja lähiympäristöstä on havaintoja uhanalaisista ja EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeista viimevuosilta.” Evitskogin tietä keväisin ja syksyisin kävellessä voi havaita, että lintuparvet lentävät edestakaisin hankealueen ja Stora ja Lilla Lonoks lintujärvien välillä. Järvien ja hankealueen välimatka toisistaan on alle kilometri. Birdlife:n mukaan Stora ja Lilla Lonoks on todettu merkittäviksi lintujärviksi, kuten Suomen Luonnonsuojelu liiton artikkeleista selviää:

<https://www.sll.fi/kirkkonummi/2019/03/21/johannesbergin-kosteikkoa-uhkaa-tayttaminen/>

ja <https://www.sll.fi/kirkkonummi/2022/03/27/johannesbergin-kosteikko-taas-uhattuna/>

Nykyinen luontokato huomioiden, kun useat lintulajit ovat harvinaistuneet, tulleet silmällä pidettäviksi tai uhanalaisiksi, tulee luonnon monimuotoisuutta edistää, eikä hävittää, kuten hanke toteutuessaan tekisi. Kyseisen tyyppiset kosteikot ovat harvinaisia, mutta elinehto monelle lintulajille, peltoa alueella sen sijaan riittää! Kosteikko on varmasti tärkeä elinympäristö myös lukuisille hyönteisille, joiden kato on jopa lintukatoa dramaattisempaa. Myös lukuisat muut eläinlajit tarvitsevat aluetta. Esitämme, että hankealue tulee pitää nykyisessä muodossaan linnustolle ja muille eläimille sekä hyönteisille tärkeänä asuin-, pesimis-, levähtämis- ja ruokailualueena. Ja viljellä notkon molemmin puolin olevia rinteitä siinä määrin, kuin se on tähänkin asti ollut mahdollista.

Siuntion kunnan asukkaiden ja kesäasukkaiden etujen huomiotta jättäminen hankesuunnitelmassa

YVA-ohjelman tiivistelmässä mm. (s. 8-9) on tarkoin esitetty, mitä elinkeinotoimintaa hankealueen ympärillä sijaitsee. Kartoitus on kuitenkin tehty koskemaan vain Kirkkonummen kunnan aluetta. Samoin asiaa on käsitelty Kirkkonummen asukkaiden ja kesäasukkaiden näkökulmasta, hankkeen aiheuttamien haittojen vuoksi. Hankkeen vaikutusalueesta noin ¼ on Siuntion kunnan aluetta. YVA-ohjelmassa ei ole lainkaan kartoitettu Siuntion erityispiirteitä, elinkeinotoimintaa tai asukkaiden määrää, hankealuetta ympäröivän 500 metrin tai 1000 metrin alueelta, kuten Kirkkonummen osalta on tehty. Myöskään Siuntion Ympäristö- ja rakennuslautakunnan kantaa hankkeelle ei ole käsityksemme mukaan selvitetty/hankittu. Hankealueen länsilaita sijaitsee Siuntion ja Kirkkonummen kunnan rajalla ja hankealue rajautuu Östermalmintiehen. Käsityksemme mukaan hankealuetta ympäröivän 500 metrin osalta, kaikkein lähinnä ja tiheimmin asutusta on juuri Östermalmintien ympärillä. Hankealueen läntisessä osassa, Östermalmintie toisella puolella sijaitsee mm. hevostalli ja Östermalmintiellä liikkuu paljon paikallisten hevostallien ratsuja.

Raskaan liikenteen lisääntyminen ja tiestön kunto

YVA-ohjelmassa kohdassa 4.2.4 Liikennöinti ja kuljetukset (s. 33) esitetyt maa-aineksen kuljetusreitit Mankki-Lapinkylä-Evitskog ja Virkkala-Evitskog ovat molemmat osin hyvin mutkaisia, suurelta osin valaisemattomia ja niistä puuttuvat suurelta osin kävelytiet. Huolta herättää kaikkien näiden alueiden lapsien koulumatkojen turvallisuus, edellä mainitut seikat huomioiden, mikäli hankkeen aiheuttama raskaanliikenteen lisääntyminen toteutuisi. Koulubussit myös peruuttavat pimeässä Östermalmintien liittymään, koska se on reitin päätepysäkki, päästäkseen ajamaan reittiä takaisin koulun suuntaan. Lisäksi molemmilla reiteillä on runsaasti hirvieläimiä ja näistä aiheutuvia kolareita. On myös huomioitava, että Evitskogintiellä liikkuu paljon kilpapyöräilijäryhmiä ja alueella on joka kesä järjestetty pyöräilykilpailu.

Tiestön kunto on suurelta osin heikko molemmilla kuljetusreiteillä ja raskaan liikenteen lisääntyminen tulee sitä edelleen heikentämään. Huomion arvoista on myös, että Evitskogin ja Lapinkylän rajalla, on Evitskogintietä jouduttu korjaamaan kahdesti, koska tie

vajosi alavalla pellolla ja vesi tulvi tielle. Tie oli pitkään poikki alueelta ja käytössä oli kiertotie, kuten Länsiväylän artikkelista käy ilmi.

<https://www.lansivayla.fi/paikalliset/2331078>

Lisäksi huomioitavaa on, että toteutuessaan Törnäsintien asukkaat ja kesäasukkaat olisivat pahimmillaan estyneitä pääsemään kiinteistöilleen tai sieltä pois, kun kosteikkoa rakennetaan hankealueen itäpäähän, koska Törnäsintie kulkee kosteikon/hankealueen poikki. Tai mikäli insinöörisuunnitelmat eivät toimita odotetusti, Törnäsintietä voisi uhata tulvimis-, vajoamis- ja/tai sortumisvaara.

Yhtäläisyydet Evitskogin pellonparannushankkeessa ja Vantaan Östergårdin tilan peltoviljelyn kasvuolosuhteiden parantamishankkeessa

Korkein Hallinto-oikeus on hylännyt päätöksellään 1.7.2021 ympäristöluvan vastaavassa, mutta mittaluokaltaan merkittävästi pienemmässä hankkeessa, koskien pilaantumattoman maa-aineksen hyödyntämistä peltoviljelyn kasvuolosuhteiden parantamisessa Vantaalla Östergårdin tilalla: KHO:2021:95. Kyseisessä hankkeessa pellonparannusala on 12 hehtaaria, korotusta oli tarkoitus tehdä 3 metriä sekä tuoda maa-ainesta 230 000 m³ ja hankkeen kesto olisi ollut 5 vuotta. Evitskogin pellonparannushankkeessa kyse on noin kolme kertaa suuremmasta hankkeesta, sillä hankealue on pinta-alaltaan noin 30 hehtaaria, korotustarve jopa 4 metriä ja maata on tarkoitus tuoda 630 000 m³ tai jopa enemmän, maanvajoamisen mukaan. Hankeajaksi haetaan 7 tai 14 vuotta.

Lisäksi Evitskogin hankkeessa korotettava ja salaojitettava alue on vesijättömaata tai kosteikkoa, toisin kuin Vantaan hankkeessa. Evitskogin hankkeessa on myös ilmeinen vesistön pilautumisriski (tuotavan maan puhtautta ei millään tavoin valvota), toisin kuin Vantaan hankkeessa, missä vesistöjä ei ollut lähellä. Evitskogin hankealueen vedet laskevat suoraan Storträsk-Backträsk järveen, koska muuta poistumisreittiä ei vesille ole. Lisäksi Storträsk-Backträskin järven laskuoja (Bysån) sijaitsee hyvin läheltä aluetta, mihin hankealueen vedet laskevat. Näin ollen vaarassa ovat mahdollisesti muutkin veden laskureitillä olevat järvet ja joet eli Stora Lonoks (Kirkkonummi)-> Lilla Lonoks (Kirkkonummen ja Siuntio rajalla)-> Karhujärvi Siuntio)->Siuntion joki->Tjustträsk (Siuntio)-> Vikträsk (Siuntio)->Pikkalanlahti. Hankealue on myös merkittävä pesimis-, ruokailu- ja levähdyspaikka lukuisille, jopa harvinaisille linnuille (kahlaajat) ja sen voidaan katsoa olevan osa läheisiä Stora ja Lilla Lonoks lintujärviä sekä jopa osa Pohjois-Kirkkonummen lintujärviä. Myös Siuntionjoki 2030-hanke on yhteydessä edellä esitettyyn vesistöön.

Lisäksi Vantaan Östergårdin hankkeessa alueen desibelitason on määriteltävä olevan 55-59Db, Hämeenlinnan väylän läheisyyden ja lentomeluvoimakkuuden vuoksi. Tästä huolimatta Korkein Hallinto-oikeus on kyseisessä ratkaisussaan katsonut, kuten myös Vaasan Hallinto-oikeus edeltävästi ratkaisussaan, että alueen asukkaille aiheutuisi hankkeesta kohtuutonta rasitusta, vaikka jo asuvat melualueella ja kaupunkimaisessa ympäristössä. Evitskogissa desibeliarvot ovat taatusti hyvin paljon pienemmät, sillä alue on hyvin hiljaista

maaseutua, jossa ei sijaitse mitään melua tuottavia toimia, joten alueen asukkaat tulisivat häiriintymään hankkeen melusta merkittävästi enemmän, kuin Vantaalla.

Evitskogin "pellonparannushankkeessa" yleinen ja yksityinen etu ovat vahvasti ristiriidassa tai vastakkain. Voiko noin 10 hehtaarin lisä viljelysalan saamiseksi, pakottaa kaikki lähialueen asukkaat massiiviseen melu, värinä, pöly sekä lisääntyvään raskaan liikenteen päästöjen yms. haittaan jopa 14 vuodeksi tai pidempään. Sekä ottaa riskin siitä, että epäonnistuessaan (saastuneet maa-aines, työkoneiden öljyvuodot, onnettomuudet jne.), pellonparannushankkeen lähialueen usean kunnan alueella sijaitsevat vesistöt pilaantuvat sekä pinta -tai jopa pohjavedet saastuvat. Kokonaisuudessaan hankkeen kerrannaisvaikutukset ovat kohtuuttomat niin ihmisille kuin ympäristölle, eikä hanke näin ollen sovellu kyseiselle alueelle!

Esitämme, että Ely keskus asiantuntijaorganisaationa, selvittää, onko hankkeessa todella kysymys vain pellonparannushankkeesta, vai onko kyseessä enemmän naamioitu maankaatopaikan (jätteen loppusijoituspaikka) perustaminen?

Edellytämme kaikkien edellä mainittujen seikkojen vuoksi, ettei hankkeelle tule myöntää lupaa, huomioiden Vantaan Östergårdin tilan peltoviljelyn kasvuolosuhteiden parantamishankkeen mahdollisena ennakkotapauksena (KHO:2021:95.)!

Siuntiossa

4.12.2023

Lähetäjä:
Lähetetty: torstai 14. joulukuuta 2023 13.11
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: Lausunto Evitskogin pellonparannushankkeen YVA-ohjelmasta (UUDELY/14587/2023)
Liitteet: 2023-lausunto-Evitskogin-pellonparannushankkeen-YVA-ohjelmasta.pdf
Luokat: Tiina

Hei,
ohessa Helsingin Seudun Lintutieteellisen Yhdistyksen Tringa ry:n lausunto Evitskogin pellonparannushankkeen YVA-ohjelmasta, viite UUDELY/14587/2023. Yhdistykselle on pyynnöstä myönnetty sähköpostitse lisää aikaa lausunnon jättämiseen 14.12.2023 mennessä.

Ystävällisesti

Juho Leppänen

--
Juho Leppänen
Suojelusihteeri

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry
suojelusihteeri (AT) tringa.fi
www.tringa.fi
www.facebook.com/tringary/

Lähettilä:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Vastaanottaja:

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 36 00521 Helsinki
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Lausunto Evitskogin pellonparannushanketta koskevasta YVA-ohjelmasta (viite UUDELY/14587/2023)

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry:n (rek.nro 116.353, 4105 jäsentä loppuvuonna 2022) tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä-Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry kiittää Uudenmaan ELY-keskusta lausuntopyynnöstä. Yhdistys on perehtynyt Evitskogin pellonparannushanketta koskevaan ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan ja lausuu mielipiteenään seuraavaa.

Yleistä

Hankkeen tarkoituksena on korottaa Evitskogin alueella sijaitsevaa n. 30 hehtaarin kokoista peltoaluetta 1–4 metriä läjittämällä alueelle ylijäämämaata noin 630 000 m³r verran kolmessa vaiheessa joko 7 vuoden (VE1) tai 14 vuoden (VE2) aikana. Ylijäämämaan läjittämällä pyritään suunnitelman mukaan parantamaan pellon viljelykelpoisuutta ja ympäristön tilaa, ja osana hankkeen toteuttamista alueen itäosaan Törnäsintien ja Storträskin väliin aiotaan rakentaa 2,32 hehtaarin kokoinen kosteikko (vesipinta-ala suunnitelman mukaan 1,98 hehtaaria) muuttolintujen ruokintapaikaksi ja ravinteiden sitojaksi.

YVA-ohjelmassa esitetty Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksen (UUDELY/1685/2022) näkemys siitä, että hanke edistää alueen linnuston- ja vesiensuojelua kosteikkorakentamisen kautta pitää osin paikkansa, mutta jättää huomiotta suunnittelualueella olemassa olevan ja toimivan kosteikon hävittämisen vaikutukset linnuston- ja vesiensuojelun kokonaiskuvaan ajatellen. Toteutuessaan pellonparannushanke hävittäisi alueella sijaitsevan Mossarnan luontaisen kosteikkoalueen ja heikentäisi kansallisesti tärkeän Pohjois-Kirkkonummen lintujärvien alueen luontoarvoja ja kosteikkolinnuston tilaa tavalla, jota suunnitelmassa esitetty pienimuotoisen kosteikon rakentaminen ei riitä kompensoimaan. Tringa katsoo, että laajamittaisen pellonkorottamisen sijaan Mossarnan alueen toimivaa kosteikkoa tulee kehittää edelleen lintukosteikkona.

Hankkeen linnustonsuojelullisten kokonaisvaikutusten osalta epäselvyyttä lisää YVA-ohjelman kuvaus rakennettavasta kosteikosta muuttolintujen ruokintapaikkana. Hankealueella ja sen ympäristössä harrastetaan ohjelmassa esitetyn nykytilan kuvauksen mukaisesti metsästystä, ja näistä lähtökohdista herää kysymys siitä, onko hankealueen itäosaan suunniteltua kosteikkoa tarkoitus hyödyntää riistakosteikkona, jolle linnustollisesti arvokkaiden lähijärvien vesilintuja houkutellaan ruokinnan avulla metsästettäväksi. Hankkeen linnustollisten kokonaisvaikutusten arvioimiseksi ja avoimuuden lisäämiseksi tämä asia tulee selvittää. Rakennettavan kosteikon käyttämisellä tähän tarkoitukseen olisi todennäköisesti merkittävä haitallinen vaikutus hankealueen ja sen ympäristön linnustoarvoihin.

Alueen linnustoarvoista ja hankkeen linnustovaikutuksista

Suomen kansallisesti tärkeät FINIBA-lintualueet kartoitettiin 2000-luvun alussa Suomen ympäristökeskuksen sekä BirdLife Suomen ja sen jäsenyhdistysten yhteistyöhankkeena. FINIBA-alueet ovat kansallisesti merkittäviä uhanalaisten, silmälläpidettävien ja kansainvälisen erityisvastuun lajien pesimä- tai kerääntymisalueita (Leivo ym. 2002). YVA-ohjelmassa on asianmukaisesti tunnistettu suunnittelualueen läheisyydessä sijaitseva Pohjois-Kirkkonummen lintujärvien FINIBA-alue (Ellermaa 2010), jonka arvokkaista järvistä Lilla Lonoks ja Stora Lonoks sijaitsevat noin kilometrin säteellä Mossarnan kosteikosta. Hankealueen tulvanotkolla sijaitsevan Mossarnan kosteikon ensisijainen linnustollinen merkitys on siinä, että se toimii tärkeänä tukialueena läheisille järville ja järvillä pesiville kosteikkolinnuille. Osa Lilla Lonoksilla ja Stora Lonoksilla pesivistä vesilinnuista ruokailee ja levähtää Mossarnan kosteikolla, ja esimerkiksi Stora Lonoksin naurulokkiyhdyshankkuri hyödyntää kosteikkoa ruokailualueena kevätpuolella. Hankkeen linnustovaikutuksia arvioitaessa on huomattava, ettei Evitskogin alueella ole toista vastaavan kokoista ruokailu- ja levähdysalueena toimivaa kosteikkoa, ja Mossarnan kosteikon hävittäminen todennäköisesti heikentäisi Pohjois-Kirkkonummen lintujärvien kansallisesti arvokkaan lintualueen linnustoarvoja ja kosteikkolinnuston tilaa alueella.

Mossarnan kosteikolla on merkitystä myös laajemmin kevät- ja syysmuuton aikaisena levähdysalueena. Alueella tavataan muuttoaikaan runsaasti hanhia, kahlaajia ja vesilintuja. YVA-ohjelmassa on tunnistettu levähdysalueiden laadun merkittävä heikentyminen tulvakosteikkojen katoamisen myötä, mikäli hanke toteutuu suunnitellusti. Pohjois-Kirkkonummen FINIBA-alueeseen kohdistuvia linnustovaikutuksia tulee kuitenkin arvioida kattavammin ja täsmällisemmin.

Edellä esitetty huomioiden YVA-ohjelmassa kuvatut hankkeen luontoselvitykset eivät ole linnuston osalta riittäviä. Koska suunnittelualueen linnustollinen merkitys on suurin nimenomaan kosteikkolinnuston ruokailu- ja levähdysalueena, on pesimälinnuston kartoituksen ohella selvítettävä myös alueella kevät- ja syysmuuton aikaan levähtävä linnusto. Pesimälinnusto on tästä syystä myös selvítettävä esitettyä selvitysalueelta laajemmalta alueelta siten, että kartoitus kattaa vähintään Lilla Lonoksin ja Stora Lonoksin pesimälinnuston. Tringalta on myös saatavilla Tiira-havaintoaineistoa tehtävien selvitysten taustatiedoksi ja tueksi lupaa ja korvausta vastaan. Tiira-havaintoaineiston mahdollinen käyttö ei kuitenkaan korvaa tarvittavien ajantasaisten linnustonselvitysten laatimista.

Niin ikään hankkeen mahdollisia vesistövaikutuksia Lonoks-järviin on syytä selvittää kattavammin. Molemmissa varsinaisissa vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 maanrakennustyöt ovat ajallisesti pitkäkestoisia, ja Storträskin ja Stora Lonoksin välinen Bysån sijaitsee n. 300–400 metrin etäisyydellä Evitskogin alueen Storträskiin johtavasta purkuojasta. Edelleen on syytä huomioida, että vesipuidedirektiivi velvoittaa pintavesien hyvän ekologisen tilan saavuttamisen ohella myös ehkäisemään tämän saavutetun tilan huononemista.

Vaihtoehto VE0+

YVA-ohjelmassa ei ole käyty läpi varsinaisia sisällöllisiä vaihtoehtoja hankkeen toteutukselle: ainoa ero vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä on toteutusaika. Tringa toistaa aiemman ehdotuksensa siitä, että Evitskogin tulva-aluetta olisi suositeltavaa kehittää lintukosteikkona, ja että YVA-prosessiin sisällytettäisiin tätä ajatellen vaihtoehto VE0+. Alueen kehittäminen lintukosteikkona parantaisi kosteikkolinnuston tilaa Uudellamaalla. Koska alue toimii jo nyt luontaisen kosteikon tavoin, ei edelleen kehittäminen vaatisi merkittäviä investointeja ja kosteikon kehittämiseen, rakentamiseen ja kunnossapitoon on lisäksi mahdollista hakea esimerkiksi ei-tuotannollisen investoinnin korvausta.

Tringa tarjoaa osaltaan mielellään asiantuntija-apua pellon kehittämisessä lintukosteikoksi.

Pellonparannushankkeen luonteesta

Hankkeen esitetty mittakaava ja pellon korottamiseen käytettävä huomattava määrä (630 000 m³rtr) ylijäämämaata herättävät kysymyksiä siitä, onko pellon korottamiselle todellinen tarve nimenomaisesti peltoviljelyn mahdollistamisen näkökulmasta vai onko toiminta käytännössä lähempänä esimerkiksi maankaatopaikkatoimintaa. YVA-ohjelmassa on linjattu, että hanketta varten ei lähtökohtaisesti tarvita ympäristölupaa, mutta tällaista linjausta varten ohjelmassa olisi luotettavasti osoitettava, että käytettävällä ylijäämämaalla korvataan aidosti pellonkorottamiseen muutoin käytettävää neitseellistä muuta ainesta. Mikäli tällaista neitseellistä maa-ainesta hankittaisiin pellonkorottamista varten muualta YVA-ohjelmassa esitetty määrä, hankkeen jälkeisen viljelyn taloudellisten hyötyjen olisi hankala nähdä edes kompensoivan hankkeesta syntyviä kuluja. Edelleen jotta todellisen tarpeen arviointi olisi mahdollista, tulisi ohjelmassa esittää maa-aineksen vastaanotosta mahdollisesti saatava läjityskompensaatio tai muu taloudellinen hyöty. Ympäristöministeriön muistion mukaisesti korvauksen saamista voidaan yleensä pitää vahvana osoituksena siitä, että maa-aineksen tarve on toissijaista maa-aineksen vastaanotosta saatavaan taloudelliseen hyötyyn nähden (Ympäristöministeriö 2015).

Tämä tarkastelu tulee ajankohtaiseksi viimeistään hankkeen lupahakemusten yhteydessä, ja avoimuuden ja luotettavuuden lisäämiseksi pidämme perusteltuna käsitellä asiaa jo YVA-prosessin aikana.

YVA-ohjelmassa ei ole esitetty luotettavaa menetelmää hanketta varten käytettävän ylijäämämaan laadun ja puhtauden seurantaan varten. Ohjelmassa esitetty väite siitä, että täyttömaista ei aiheudu haitta-ainekuormitusta vesistöön, on perusteeton oletus tilanteessa, jossa laadunvalvontaa ja ylijäämämaan puhtauden seuranta ei käytännössä ole suunniteltu lainkaan. Käytettävien ylijäämämaiden laadulla (etenkin hankkeen edellyttämän maa-aineksen määrän huomioiden) on merkittävää vaikutusta hankealueen alapuolisten vesistöjen veden laatuun. YVA-ohjelmassa esitetty valvontamenettely, jossa sekä maa-aineksen toimittamisesta hankealueelle että sen vastaanottamisesta hankealueella vastaa sama taho, joka lähtökohtaisesti arvioi käytettävän ylijäämämaan olevan puhdasta ilman varsinaista laadun ja puhtauden seurantaan, aiheuttaa merkittävän riskin hankealueen alapuolisen vesistön haitta-ainekuormituksen lisääntymiselle. Hanketta varten käytettävän ylijäämämaan puhtauden ja laadun seurantaan tulee esittää YVA-prosessissa luotettava menetelmä.

Helsingissä 14.12.2023

Aleksi Mikola

Puheenjohtaja

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —

Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry

Lähteet:

Ellermaa, M., Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. Tringa 4/2010–1/2011.

Leivo, M. – Asanti, T. – Koskimies, P. – Lammi, E. – Lampolahti, J. – Mikkola-Roos, M. – Virolainen, E., Suomen tärkeät lintualueet: FINIBA. BirdLife Suomen julkaisu 4/2002. BirdLife Suomi ja SYKE.

Ympäristöministeriö, Kaivetut maa-ainekset – jäteluonne ja käsittely. Ympäristöministeriön ympäristönsuojeluosaston muistio 3.7.2015.

Lähetäjä:
Lähetetty: perjantai 15. joulukuuta 2023 11.44
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa;
Aihe: Lausunto viite UUDELY/14587/2023
Liitteet: lausunto YVA ohjelmaan.pdf

Luokat: Tiina

Tervehdys,

liitteenä selvitys ja lausunto kyseiseen hankkeeseen. Saimme lausunnon etuajassa valmiiksi vaikka aikaa olisi vielä ollut 21.12 asti. Toivomme sen antavan kattavasti näkemyksemme kyseiseen hankkeeseen.

Toivotamme ELY:n henkilökunnalle rauhallista Joulun aikaa!

Uudenmaan elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus (ELY)

Viite: UUDELY/14587/2023

Asia: mielipide ja lausunto viitteen YVA ohjelmaan

1. Törnäsintie

YVA ohjelma koskee aluetta, jonka halkaisee Törnäsintie. Tie on ainoa kulkuväylä Evitskogintielle Törnäsintien pysyville asukkaille, joita on 10 taloutta sekä vapaa-ajan asukkaille, joita on 31 kpl. Lisäksi on 10 muuta tiekunnan osakasta, jotka omistavat metsäalueita tai rakentamattomia tontteja sekä julkisyhteisöjä kuten Telia Towers ja Caruna.

Käytämme jatkossa yksinkertaisuuden vuoksi tästä YVA ohjelman kohteesta paikallisten ja lintuharrastajien tuntemaa nimeä Mossarna.

Törnäsintie kulkee Mossarnan kosteikkoalueen poikki kuten myös tien vieressä asukkaiden sähkö- ja telelinjat sekä Telian radiomastolle menevät valokaapelit. Viime vuosina operaattorit ovat kaivaneet kaapelit maihin ja ne kulkevat Mossarnan alitse. Itse tie on tehty matalalla pengerryksellä Mossarnan ylitse. Tie on pengerretty sen verran korkealle, että se ei tulvi korkeankaan veden aikana.

Nykyisin viereisen Storträskin järven ranta on lähes täyteen rakennettu kesäasuntoja, jotka pääsääntöisesti ovat erittäin korkeatasoisia ja omistajien käytössä ympäri vuoden. Näitä on järven molemmin puolin. Storträsk on puhdasvetinen, jyrkkärantainen ja siellä sijaitsee Kirkkonummen kunnan ylläpitämä yleinen uimaranta ja kanoottimelojien yhdistyksen kanoottien säilytysrakennus. Järvi on myös kalaisa ja keskeinen asukkaiden vapaa-ajan veneily-, kanoottimelonta- ja monipuolinen rantaelämän ajanviettopaikka.

1.1 Hankkeen riskit Törnäsintielle: tulvat ja virtauseroosio

Mossarnan alue on Storträskin suuntaan avautuva avoin ja iso laakso. Keväällä se on sulamassa ensimmäisenä alueena mistä syystä se on suosittu lintujen kevätmuuton levähdys- ja tankkauspaikka. Sama pätee myös niihin lintuihin, kuten lokit, jotka siirtyvät kosteikolta läheisiin Lonoksin lintujärviin pesimään, koska Lonoksin järvet sulaa myöhemmin.

Mossarnan sulamisvedet jäävät nyt kosteikolle ja imeytyvät maihin ajan kanssa, eivätkä aiheuta tulvia tielle eikä saastumisvaaraa Storträskiin. Jos Mossarnan alueen maapintaa nostetaan, maan ollessa roudassa eikä salaojat vielä vedä, lumen sulamisvedet valuvat pintaa pitkin Storträskin suuntaan eli Törnäsintielle, johon syntyy tulva-allas. Tämä tarkoittaa vaaraa tien tulvimiseen kevätkaudella lumien sulaessa ja muunakin aikana kun maihin imeytyneitä vesiä poistetaan eli aluetta aiotaan kuivata salaojien avulla.

Sulavesien purkautuessa tapahtuu myös suurta pintavirtaamaa tien suuntaan joka eroosion kautta voi syödä tien. Nyt peltoalue toimii luontaisena kosteikkona, joka Storträsk-järven kannalta pidättää ravinteita ja ajallisesti tasaa valuntaa. Virtauseroosiota ei ole lainkaan huomioitu ohjelmassa.

YVA ohjelmassa tulee selvittää paljonko alueella vuosittain sataa, erityisesti syksyn ja talven aikana ja miten keväinen sekä syksyinen tulvimisvaara ja eroosiovaara on tarkoitus eliminoida.

1.2 Hankkeen riskit Törnäsintielle: maan siirtymiset painon alla

Mossarnan alla on paksult savea ja kokemukseräisesti on todennäköistä, että suunnitellut maa-massat tulevat aiheuttamaan liukumia savipatjan päällä, riippumatta stabiloinnista. Alue on avoin ja kattilamainen, jossa ainoa mahdollinen liukumasuunta on Törnäsintie ja Storträskin järvi. Liukumat tulisivat murtamaan luonnollisesti tietä ellei sitä kunnolla paaluteta Mossarnan ylityksessä.

Evitskogin alue on vanhaa merenpohjaa ja kaikissa alavissa paikoissa löytyy paksut savikerrokset. Tästä on ollut tiekunnallekin omat routahaittansa, mutta kyläläiset saivat siitä vielä konkreettisemmän muistutuksen vuonna 2020. PEAB Oy:n toimesta maantietä 1130 korjattiin ja Evitskogissa Evitskogintiellä kaksi vajonnutta kohtaa asianmukaisesti stabiloitiin ja korotettiin. Tästä huolimatta tie alkoi lisätyn painon alla liukua sivuun savipedin päällä, tie katkesi ja oli liikenteeltä suljettuna vuoden. (ilmeisesti siitä syystä, että vahingon maksajaa ei heti löytynyt). Kyläläiset ja muut tien käyttäjät joutuivat käyttämään kiertoteitä kunnes tien korjaus erikoistoimenpitein saatiin valmiiksi.

Vastaavia saviongelmaa tunnetaan läjitysten osalta paitsi Kirkkonummella niin ympäri Suomen. Muutama vuosi sitten mm. Aavarannan maitten läjitys liukui läheiseen Hviträskin järveen aiheuttaen ympäristökatastrofin.

Ohjelmassa tulee selvittää läjitettävien maa-ainesten laatu ja laskea niiden tonnipaino, joka on tässä tärkeämpi kuin kuutiomäärä. Karkeasti ottaen tarkasteltava kuutiomäärä painaa vajaasta miljoonasta tonnista 1,2

miljoonaan tonnin riippuen siitä onko läjitettävä maa kuivaa multaa tai savea, soraa vaiko märkää multaa tai savea.

Se, että alue näyttää maan pinnalla tasaiselta, ei tarkoita että savi- ja liejakerrostumat ovat syvällä maan alla tasaisesti jakautuneet. Näin ollen Mossarnaan kohdistuva maa-massojen paino ja saviliejun paksuus pitää ilmoittaa alueen osalta kartassa pienin n. 10x10 m ruudukoin, jotta liukumisriskiä voidaan ylipäättään arvioida. Kun nämä mittaukset on tehty, YVA selvityksessä tulee esittää ennuste liukumien suunnasta ja määrästä.

1.3 Hankkeen riskit Törnäsintielle: sähkö- ja telekaapelit

Ohjelmassa ei ole huomioitu, että on selvitettävä miten varmistetaan sähkö- ja telekaapeleiden keskeytymätön toiminta ja myöhempi kunto läjitystöiden aikana ja sen jälkeen. Kaapeleiden omistajien kanssa on laadittava hankkeesta erilliset sopimukset.

1.4 Hankkeen riskit Törnäsintielle: sopimus korvauksista riskien toteutuessa

katsoo, että tielle kohdistuvat riskit ovat sitä luokkaa, että hankkeen toteuttajien ja välillä on tehtävä erillinen vastuusopimus, jossa edellä mainituissa ongelmissa taloudellinen korjausvastuu on yksiselitteisesti ja täysimääräisesti hankkeen toteuttajilla. Vastuun tulee kattaa hankkeen kaikki rakennusvaiheet ja 20 vuotta viimeisenkin vaiheen päättymisen jälkeen.

Vastuuseen kuuluu, että tien riittävä korottaminen tulee tapahtua ilman liikenteellisiä katkoksia, esimerkiksi tilapäisen sivutien rakentamisen avulla päätien korjauksen ajaksi.

Sopimuksen liitteenä tulee olla hyväksymä yksityiskohtainen työkuvaus materiaaliselvityksineen siitä miten tien korotus ja sen rungon levennys tultaisiin vahingon sattuessa tekemään.

2. Mossarnan täyttö

2.1 Mossarnan täyttö on epäaitoa

YVA ohjelmasta puuttuu kokonaan selvitys siitä mitkä ovat hankkeen perustelut ja varsinkin mitkä ovat sen hyödyt. Luulisi, että jo hankkeen ohjelmavaiheessa kyetään esittämään ainakin hankkeen hyödyt verraten yksityiskohtaisesti. Näin ei ole tehty. Selvitysvaiheessa tarkentuu sitten haitat.

Käsityksemme mukaan suunniteltu Mossarnan täyttö ei edes vastaa aitoa tarvetta, ts. että maa-aines korvaisi aidosti kyseiseen tarkoitukseen

käytettävää muuta ainesta. Ohjelmassa ei ole osoitettu, että hakija olisi korottamassa peltoa joka tapauksessa, jolloin hän voisi aidosti korvata muualta suunnittelemaansa maa-ainesta.

Täyttöalueeksi on määritelty n. 30 ha. Marraskuun lopussa 2023 olemme mitanneet Mossarnan länsipuolen senhetkisen vesialueen koon, jonka oli 14,81 ha, eli alle puolet suunnitellusta pinta-alasta. Alue on nyt jäässä ja hyvän syksyn takia siellä ovat lapset luistelleet. Lasten alkutalven leikkeihin jäänyt kosteikko onkin hyvä, koska heikonkin jään aikana hukkumisvaaraa ei ole.

Mossarnan kosteikon ja Storträskin järven vedet ovat toisiinsa kiinteässä maayhteydessä kapean rantaluhdan kautta ja vedenkorkeudet vaihtelevat samaan tahtiin. Storträskin pinta oli tekemämme Mossarnan pinta-alamittauksen aikaan 75 cm korkeammalla kuin kesä-heinäkuussa viljelyaikaan (korkein mitattu on ollut 80 cm marraskuun alussa). Mossarnan kosteikon vedet oli siis marraskuun lopussa lähes koko vuoden korkeimmalla tasolla kesään verrattuna. Alimman Storträskin vedenkorkeuden aikaan kesällä Mossarnan kosteikonkin tiedetään olevan vesialueeltaan huomattavasti alle nyt mitattua 14,81 hehtaaria.

Mikäli Törnäsintien kohdalla esiintyy tulvaa niin kohonnut vedenpinta nostaa myös Storträskin vedenpintaa, siirtyminen on tyypillisesti näinpäin johtuen valumasuunnasta. Ohjelmassa tulee arvioida mitä riskejä mahdollisesti normaalia korkeammalle nouseva järvenpinta aiheuttaa Storträskin ranta-asukkaille.

Johtopäätös on, että kun verrataan mitattuja pinta-aloja, suunniteltu täyttötarve yli 630.000 m³ on viljelyä ajatellen enemmän kuin liioittelua. YVA ohjelmassa tulee selvittää miksi suunniteltu iso täyttötarve olisi aidosti välttämätöntä ja toisaalta minkälainen hyöty täytöstä oletetaan saatavan. Hyödyt pitää tarkastella sekä taloudellisesta näkökulmasta että suhteessa menetettyihin luontoarvoihin, asukkaiden taloudellisiin etuihin, kuten omaisuuden arvonalentumisiin ja sosiaalisiin suhteisiin Evitskogin kylässä.

Mielipiteemme on, että korotuksen tarve ja määrä on epäaito. Kyseessä on maankaatopaikka ja läjitettävää maa-ainesta pitää tästäkin näkökulmasta käsitellä jätteenä.

2.2 Kosteikon (suodatusaltaan) rakentaminen

Hankkeessa on tarkoitus rakentaa Törnäsintien ja Storträskin väliin suodatusallas. Tästä osasta ei ohjelmassa ole esitetty mitään tarkempaa rakentamissuunnitelmaa.

näkemyksen mukaan suodatusaltaan, jota ohjelmassa kutsutaan kosteikoksi, rakentamisella on selvä vaikutus tiehen, järveen ja naapureihin, joten ohjelmaan on lisättävä yksityiskohtainen työsuunnitelma siitä miten kulku alueelle on tarkoitus järjestää ja miten allas on tarkoitus rakentaa aikatauluineen.

Suodatusaltaaseen jää pääsääntöisesti veden mukana salaojaputkia pitkin tullutta kiinteätä maa-ainesta, mutta veteen liuenneet mikrobit, kemikalit ja muut saasteet jatkavat tietenkin matkaansa Storträskin järveen.

Ohjelmassa kuvataan suodatusallasta ”lintukosteikkona”. Tämä on monella tapaa harhaanjohtava ilmaisu. Ensinnäkin allas on liian pieni toimiakseen lintukosteikkona. Toiseksi allas olisi liian lähellä liikennöityä Törnäsintietä häiriten lintujen reviirejä ja pesimärauhaa. Kolmanneksi altaan vesi tulisi sisältämään linnuille vaarallisia läjityksestä ja myöhemmin viljelyksestä liuenneita kemikaaleja ja pohjalle tiivistynyttä saastepitoista humusta. Jos allasta kutsutaan lintukosteikoksi niin ohjelmassa on selvitettävä miten linnuille tarkoitettu turvallinen kosteikko aiotaan rakentaa niin, että se noudattaa lintukosteikoiden asiantuntijoiden ohjeita. kiinnostaa tietää keitä asiantuntijoita on tarkoitus rakentamisessa käyttää sillä oikeiden lintukosteikoiden asiantuntijoita on Suomessa vähän.

Ehdotamme, että ohjelmassa ei missään kohdin yritetäkään viherpestä jätteiden suodatusallasta lintukosteikoksi.

2.3 Maa-ainesten saasteet, näytteidenotto ja frekvenssi

YVA ohjelmassa ei ole osoitettu miten kuljetettavien maa-aineitten saastepitoisuudet analysoidaan, mitkä yhtiöt niitä analysoi, millä näytteenottofrekvenssillä toimitaan ja miten sitten toimitaan kun haitta-aineiden pitoisuudet ylittää PIMA-asetuksessa säädetty alimmat raja-arvot. On myös tarkoin selvitettävä mistä väitetysti pilaantumattomat maa-ainekset aiotaan kaivaa ja kuljettaa.

Samoin puuttuu lain vaatima suunnitelma, mistä selviää, että ”maa-aines vastaa laadultaan sellaisia maa-aineita, joita muutoinkin – ilman nyt tarjolla olevaa rakennustoiminnan sivuvirtana syntyvää maa-ainesta – voitaisiin käyttää mainittuun tarkoitukseen kyseisellä alueella”.

Ohjelmassa mainitaan, että läjitykseen käytetään puhtaita maa-aineita. Tämä lienee konsultin asiavirhe, koska YM:n ohjeiden mukaan käsitettä ”puhtas maa-aines” ei suositella käytettäväksi viranomaisten asiakirjoissa lainkaan. Maa-ainekset sisältävät aina jossain määrin haitallisia aineita, ainakin alueellisina taustapitoisuuksina. Varsinkin tiheään asutulla pääkaupunkialueella saastumisen raja-arvot ylittyvät käytännössä aina, kuten jällempänä luettelemamme esimerkit osoittavat.

Evitskogilaisilla on perusteet vaatia, että toimitettavien maa-ainesten pilaantumattomuus pitää varmistaa riittävällä laadunvarmistusjärjestelmällä. Tällaista laadunvarmistusjärjestelmää ei ole YVA ohjelmassa esitetty. Pelkkä väite esimerkiksi kuormakohtaisista tarkistuksista ei ole laadunvarmistusjärjestelmä.

Evitskogissa on hyvin tiedossa lähialuetten ympäristökatastrofit, joihin liittyy läjitettävien maiden saastepitoisuuksien ylitykset. Uudenmaan suurimmassa läjitysprojektissa, Vantaan Golfpuisto Oy:n alueelle ajettiin 56 hehtaarille 1,8 milj. m³ maita vastaten 150.000 autokuormaa. Sekä Sitowisen että Swecon väitetyistä tiukoista tarkistuksista ja kuormakohtaisista näytteenotoista huolimatta n. 10% Petikkoon ajetuista maamassoista sisälsi myöhemmissä tarkastuksissa raja-arvot ylittäviä pitoisuuksia arseenia, lyijyä, öljyä ja PAH yhdisteitä. Näidenkin maa-aineksien väitettiin alunperin olevan ns. "puhtaita" maa-aineita. Lopputulemana oli Vantaan kaupungin suurin ympäristökatastrofi.

Golfpuiston tapauksesta oppineena Vantaa on tämän jälkeen kieltänyt kaiken läjityksen mailleen. Hyvin samanlainen, mutta Evitskogin hanketta puolta pienempi oli Vantaan hanke, 300-400.000 m³ "pellonparannus". Kaupunki eväsi hakemuksen ja katsoi, että kyse ei enää ole maamassojen määrän vuoksi pellonparannuksesta vaan maankaatopaikasta, josta saa rahaa. Vantaan kaupungin kanta voitti oikeuskäsittelyn ja päätös on lainvoimainen.

Yksi laajalti tunnettu esimerkkitapaus on Vihdistä jossa Vihti Ski Centerin toimitusjohtaja sai käräjäoikeudessa 9 kk ehdollisen vankeustuomion törkeästä ympäristön turmelemisesta läjitettyään vain 0,115 milj. tonnia jätemaata, jonka haitta-ainepitoisuudet ylittivät sallitut raja-arvot. Oikeusprosessi on tiettävästi käyty loppuun ja sekä hänen omistamansa Hiidenlinna Oy ja Vihti Ski Center joutuvat korvaamaan yhteisvastuullisesti lähes 200.000 Euroa ympäristörikoksesta.

Maa-aines kuljetettiin laskettelukeskukseen kahdelta aivan tavanomaiselta rakennusalueelta Espoosta.

Esimerkkitapauksia ei ole vaikeaa löytää ja ne ovat hyvin ELY:n virkamiesten tiedossa.

Ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten perusteella pilaantumattoman maa-aineksen voidaan katsoa tarkoittavan maaperästä kaivettua maa-ainesta, joka on luonnontilaista tai joka ei sisällä haitallisia aineita siten, että siitä voi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ohjelmaa tulee asianmukaisesti ja hankkeen suuren koon takia aivan erityisen perusteellisesti täydentää tältä osin.

2.4 Taloudelliset sidokset

YVA ohjelman esittelytilaisuudessa Evitskogin Övidsborgissa 22.11 yleisökysymyksessä kävi ilmi, että on pyrkinyt saamaan kaikki Mossarnan alueen pellon tai palstan omaavat ihmiset mukaan hankkeeseen markkinoimalla hanketta niin että "siitä maksetaan".

vastasi kysymykseen hankkeen kannattavuudesta ja maksuihin toteamalla, että hanke itsessään ei tule olemaan pitkään aikaväliin kannattava peltoviljelmänä, minkä mekin osoitamme taloudellisiin laskelmin kohdassa 6. Toiseksi hän vahvisti, että hänen ja toteuttaja GRK Suomi Oy:n välillä on todella voimassa "taloudellinen yhteistyö".

Haluamme tässä yhteydessä todeta Ympäristöministeriön muistion 3.7.2015 ohjeistuksesta että:

"tarkastelussa voi olla merkitystä esimerkiksi sillä, saako maanviljelijä rakennusyhtiöltä korvauksen maa-ainesten vastaanotosta; korvauksen saamista voitaneen yleensä pitää vahvana indikaationa siitä, että maa-aineksen tarve on toissijaista maa-aineksen vastaanotosta saatavaan taloudelliseen hyötyyn nähden"

YVA ohjelmassa tuleekin selvittää hankkeen taloudelliset sidonnaisuudet kaikkien niidenkin maanomistajien osalta, joiden maalle Mossarnan suunniteltu läjitys ulottuu. Kartoista näkyy, että Mossarnan läjitysalue kattaa useamman muunkin tahon omistamia peltoalueita ja tontteja kuin hakijan vuokraama alue. Nämä muut omistajat ei ilmene mistään dokumentaatiosta.

Evitskogin asukkaat ihmettelevät sitä, miksi kukaan haluaisi enää isolla vaivalla lisätä peltoalaa, kun nykyisetkin kylän pellot ovat enimmäkseen harrasteviljelyksessä, vuokrattuna tai kesannolla. Evitskogissa on peltoa tarjolla ostettavaksi varsin kohtuuhinnoin. Peltoviljelyn tiedetään olevan heikosti kannattavaa ja sekin perustuu Suomen valtion ja EU:n tukiaisiin.

Lisäksi on taloudellisesti tutkittava vaihtoehtoiset ratkaisut arviointikohdassa VE0+. esittää tähän ohjelman kohtaan peltoviljelyä kannattavampia ratkaisuja hankkeesta vastaavalle.

3. Vaikutukset Evitskogintiehen, yhteiskuntaan ja maisemaan

3.1 Vaikutukset Evitskogin kylän läpi kulkevaan Evitskogintiehen

Tie 1130, jota pitkin pääsääntöisesti maa-aineksen on tarkoitus kuljettaa, menee Evitskogin kylän läpi aina Lapinkylästä alkaen (ja kauempaakin).

Rekkaralli on huomattava. Tästä kyläläisille raskaasta liikenteen huomattavasta lisäyksestä syntyisi asukkaille iso ja pitkäaikainen viihtyvyyshaitta sekä merkittävä turvallisuusriski. Ohjelmasta puuttuu yksityiskohtainen selvitys miten hankkeen melu- ja pölyhaitat on tarkoitus selvittää ja mallintaa. Lisäksi ne on selvitettävä ja mallinnettava erikseen kaikkina neljänä vuodenaikana kattavan analyysin saavuttamiseksi.

Kylän tienvarren asujaimisto on maaseutumaisen tiheää ja siellä asuu useita lapsiperheitä. Lapset kulkevat kouluun busseilla ja mopoillansa. Tie on kapea, joten turvallisuusriskit ovat merkittäviä. On tehtävä liikenteen turvallisuusselvitys ja haastateltava tien varren asukkaat.

Evitskogintie on myös pyöräilyurheilijoiden säännöllinen harjoitus- ja kilpailutie, mihin se muotonsa puolesta hyvin sopii. Ryhmiä näkee harjoittelemassa kesäaikaan lähes päivittäin. Urheilijaryhmät on usein kooltaan jopa yli 10 pyöräilijää. Ohjelmassa tulee selvittää vaikutukset tämän kilpapyöräilyyhdistyksen harjoittelumahdollisuuksiin.

YVA selvityksessä tulee ehdottaa ratkaisuja miten rekkaliikenteen aiheuttamaa turvallisuusriskiä pienennetään, esimerkiksi laskemalla rekkojen maksimi ajonopeus Lapinkylän ja Evitskogin välillä arvoon 30 km/h.

Käsityksemme mukaan Evitskogintie ei ole kestävyydeltään kelvollinen näin suurelle lisäkuormitukselle. Nykyiselläkin liikennemäärillä tietä joudutaan paikkaamaan ja uusimaan säännöllisesti. Erillinen selvitys on tehtävä tien rakenteesta ja sen rasituskestävyydestä kattaen hankkeen pitkä aikaväli. Evitskogin kylän asukkaat eivät halua jälleen siirtyä käyttämään kiertoteitä jos tie murtuu tai sen kunto rapautuu tavanomaista nopeammin.

3.2 Vaikutukset hankealueen ympäristössä

Mossarnan välittömässä läheisyydessä ja alle 500m etäisyydellä asuu pysyvästi paljon ihmisiä. Läjitystöissä syntyy pöly- ja meluhaittoja joiden vaikutus pitää ohjelmassa selvittää konkreettisesti ja mittauksin. Se ei ole mahdollista perustuen yleiseen keskiarvotarkasteluun vaan selvityksessä pitää antaa tarkka luettelo niistä työkoneista mitä läjityksessä aiotaan kussakin

vaiheessa käyttää sekä niiden aiheuttamat pöly- ja meluvaikutukset etäisyyden funktiona eri ilmansuuntiin. Töiden aikana mittaukset pitää toistaa säännöllisesti.

Mossarnan välittömässä läheisyydessä pysyvästi asuvat ihmiset sekä kesäasukkaat tulee kaikki haastatella ja heidän näkemyksensä asianmukaisesti kirjata. Erityisesti pitää selvittää onko läjitysalueella ja sen reunoilla maita omistavilta tiloilta saatu luvat läjitykseen sekä onko heillä myös GRK Suomi Oy:n kanssa sopimus eli ns. ”taloudellinen yhteistyö”. Edelleen niiltä asukkailta, joiden maisemalliset arvot muuttuu tulee selvittää minkä vaikutuksen he kokevat läjityksellä olevan asuntojensa arvoon ja miten pitkäaikaisen rakentamisen aikainen pöly- ja meluhäiriö vaikuttaa heidän jokapäiväiseen elämäänsä.

Lisäksi läjityksen ja varsinkin itäpuolen suodatusaltaan kaivamisen vaikutus alueen vieressä sijaitsevaan lähteeseen tulee huolellisesti tutkia. Lähistöllä tiedetään olevan myös muita lähteitä, joista osasta otetaan jopa juomavettä. Törnäsintien alue on haja-asutusalue, jossa asukkaat saavat vetensä omista maakaivoistaan tai porakaivoistaan. Kaikki 500 m läjitysalueelta lähempänä olevat lähteet ja kaivot tulee ohjelmassa rekisteröidä ja selvittää niihin kohdistuvat riskit kaivuutöiden ja läjityksen aikana sekä niiden jälkeen.

Kaivuutyöt voivat aiheuttaa myös maaperässä esiintyvien happamien sulfiittimaiden vuoksi saastumisen vaaraa pohjavesille tai järvelle. Tätä ei ole ohjelmassa lainkaan huomioitu.

kanta on, että missään hankkeen toteutusvaiheessa tiehen ei saa kohdistua minkäänlaista liikenteellistä haittaa eikä tietä saa käyttää työkoneiden kulkemiseen tai kuljettamiseen.

3.3 Hankkeen maisemalliset arvot

Maisemalliset kulttuuriarvot on ohjelmassa sivuutettu. Tämäkään ei ole oikea totuus. Evitskog on yksi Kirkkonummen parhaita vanhoja kulttuurimaisemia keskiajalta lähtien ja ohjelmassa on tehtävä näiden maisemien paikallinen arviointi. Ohjelmassa on valokuvattava Mossarnan maisema eri suunnista kaikkina vuodenaikoina tarkempaa arviointia varten ja verrattava sitä kylän muuhun vanhaan Evitskogin kulttuurimaisemaan.

Selvityksessä on mallinnettava kuvallisesti samoista suunnista läjityksen jälkeinen Mossarnan maisema, arvioitava valokuvatun ja mallinnetun maisemien väliset erot ja selvitettävä ainakin Törnäsintien asukkaiden mielipiteet maiseman muuttumisesta.

3.4 Hankkeen yhteiskunnalliset vaikutukset

Ohjelmassa oletetaan, että hankkeella ei olisi kylän ihmisille yhteiskunnallisia vaikutuksia. Tämä oletus on täysin faktapohjaa vailla. Hankkeella on merkittävä kylää repivä vaikutus ja tulisi vaikuttamaan pitkäaikaisesti useiden ihmisten elämään sekä kyläläisten naapurisopuun.

Ohjelmassa kaavaillaan, että kyläläisille järjestettäisiin kaksi yleisötilaisuutta, toinen kuulutustilaisuus oli marraskuussa 2023 ja toista on suunniteltu syksyille 2024. Tämä on täysin riittämätöntä kommunikaatiota.

On välttämätöntä selvittää haastatteluin ja kuulemisin millainen sosiaalinen vaikutus hankkeella on Evitskogin kylän asukkaisiin. Evitskog on valittu Uudenmaan vuoden kyläksi vuonna 1992. Vuoden kyläksi se valittiin monipuolisen ja talkoohenkisen asukastoiminnan vuoksi. Parhaillaan kylässä käydään keskustelua miten tämä vuoden kylä-status voitaisiin uudelleen saavuttaa, mm. Nuorisoseuran supersuosittu Revye-toiminta on elvytetty. Aktiivisesti toimiva Nuorisoseura (Evitskog Ungdomsförening r.f.) on Kirkkonummen vanhin nuorisoseura, perustettu v. 1902. Mikäli tämä läjityshanke toteutuu, vuoden kylä-suunnitelmat voidaan haudata.

Kylän yhteishenkeä ei paranna se, että _____, joka ei asu Evitskogissa vaan Siuntiossa. Hän ei omista Mossarnan kosteikkoa ja liittyviä peltoja vaan sisarensa _____, joka puolestaan asuu _____. On aiheellista selvittää, mikä on pellon todellisen omistajan näkemys kyseiseen hankkeeseen, Evitskogin kylän ihmisten hyvinvointiin ja millä valtuuksilla vuokralainen hoitaa hänen pellojaan.

Evitskogin kyläläisiä pitää kuulla säännöllisesti aina kun selvityksissä on edetty seuraavaan vaiheeseen. Ohjelmasta valitettavasti puuttuu kokonaan tehtävien selvitysten vaiheistus. Vaiheistus on tarkennettuna esitettävä, kaikki vaiheet aikataulutettava ja kommunikoitava kyläläisille. Kunkin vaiheen jälkeen on järjestettävä kyläläisten kanssa yleisötilaisuus missä kerrotaan selvitysten eteneminen, saadut tulokset ja rekisteröitävä jatkokäsittelyjä varten kyläläisten palautteet.

4. Storträskin ja Lonoksin lintujärvien saastumisvaara

Kaikki hule- ja imeytyneet ylimääräiset vedet valuvat väistämättä Storträskin järveen, koska muuta valumasuuntaa ei ole. Suunniteltu saostusallas vähentää ja hidastaa kiinteiden saateiden etenemistä mutta ei niitä estä. Vesien mukana järveen valuu myös kaikki liuenneet läjitettyjen jätemaiden mikrobit ja kemikaalit, joita saostusallas ei estä lainkaan. Järven saastumista voidaan vain vähän hidastaa suodatussaltaalla. Ohjelmassa tulee esittää laskelmat mikä on viipymän kesto ja luonne sekä laskennallisesti osoitettava mitoitusvirtaama saostusaltaan veden siirtymisestä rantaluhdan kautta järveen.

Ohjelmassa esitetty allas näyttää vaatimattomalta läjitysalueen kokoon nähden ja suodatusvaikutuksen kannalta riittämättömältä.

Kaiken lisäksi Mossarnan kosteikko liittyy Storträskin järveen juuri sen pohjoispäässä eli lähellä sitä paikkaa mistä järven vesien ainoa poistojoki lähtee viereisiin Lonoksin lintujärviin, ensin kaakosta Stora Lonoksiin, sitten Lilla Lonoksin, Karhujärven (Siuntio), Tjusträskin (Siuntio) ja Vikträskin (Siuntio) kautta Pikkalanlahteen. Kaikkien näiden vesien saastumisriski on ilmeinen.

Storträskin tila on nyt hyvä, mutta alapuolisen Harvsinojan tila ei. Lonoxit lasketaan samaan vesimuodostumaan kuin Harvsån-Kvarnån. Sen elinympäristökunnostus on parhaillaan meneillään tavoitteena saada tyydyttävä nykytila parannetuksi tasolle hyvä vuoteen 2027 mennessä. Tämä vesienparannushanke ei kestä mitään lisärasitteita Storträskin suunnasta. Ohjelmassa ei ole tätä vesienparannushanketta huomioitu, joten on myös selvitettävä kyseisen Harvsån-Kvarnån hankkeen aktiivien kanssa vaikutukset alapuolisen jokiosuuden ja järvien tilaan ja liittyviin saastumisriskeihin.

Suomen tärkeät lintualueet (Finnish Important Bird Areas - FINIBA) kartoitettiin ja rajattiin 2000-luvun alussa. FINIBA-alueet ovat kansallisesti merkittäviä uhanalaisten, silmälläpidettävien ja kansainvälisen erityisvastuun lintulajien pesimis- tai kerääntymisalueita (Leivo ym. 2002). FINIBA-alue ”Pohjois-Kirkkonummen lintujärvet” sijaitsee kahden järven, Lilla Lonoksin ja Stora Lonoksin osalta Mossarnan välittömässä läheisyydessä eivätkä muutenkaan FINIBA-järvet sijaitse kaukana.

Kaiken lisäksi ELY on tehnyt kyseiselle alueelle luonnonsuojelualuevarauksen, joka toteutettaneen kun Kirkkonummen kunta sen käsittelee. Pohjoiskirkkonummella ei ole toista vastaavankokoista kosteikkoa ja pesimäaluetta kahlaajille ja sorsalinnuille.

Storträsk on puhdas ja syvä järvi sekä hyvähappinen, johon Evitskogin kalastuskunta on istuttanut menestyksekkäästi siikaa. Kalakanta muutenkin on vahva, kuha, hauki, ahven, suutari ja made ovat ehkä eniten pyydettyjä ruokakaloja. Ravustus on toistaiseksi järvellä keskeytetty kun sinne ilmaantui rutto. Kalastuskunta ei kuitenkaan ole halunnut istuttaa järveen ruton kestäväää täplärapua vaan odottaa että aiemmin erittäin vahva jokirapukanta elpyy.

Kaikki muutkin ympäristövaikutukset pitää myös perusteellisesti selvittää, mukaan lukien luontoammattilaisten tekemä puolueeton tutkimus mikä vaikutus läjityksellä olisi linnustoon, sen pesimärauhaan ja muuhun lähialueen faunaan ja floraan. On oletettavaa, että alueen ainutlaatuisuuden vuoksi laaksossa ja lähiseudulla pesii, kasvaa ja elää varsin moninainen lajisto, jolla on suuri vaikutus paikallisen luonnon monimuotoisuuteen.

yhtyy Kirkkonummen kunnan aiemmin esittämään kantaan siinä, että riski vakavista luontoon kohdistuvista ympäristövahingoista on olemassa ja on kiistattomat perusteet AVI:n ympäristöluvan hakemiseen selvitysvaiheen jälkeen. Luultavasti hankkeeseen tarvitaan myös vesilupa.

5. Vaihtoehtoon VE0 selvittäminen

Ohjelmassa ei ole esitetty mitään konkreettista ohjelmaa miten vaihtoehto VE0 aiotaan selvittää. Se, että ainoa vaihtoehto olisi ”ei tehdä mitään”, on riittämätön selvitys, konsultin ote asiaan tulee olla paljon aktiivisempi. VE0+ vaihtoehtoon on tehtävä ohjelmassa asianmukainen ja koko alueen kattava suunnitelma. Esitämme tässä yhden vaihtoehtoon VE0+ laskelmien pohjaksi.

5.1 Hoidettu kosteikko

Evitskogin aktiivit ovat selvittäneet mitä Mossarna muuttaminen hoidetuksi kosteikoksi tarkoittaisi. Siihen olisi saatavissa sekä EU-rahoitusta että Suomen valtion rahoitusta. Myös yksityisiä säätiöitä, maaseudun kehittämisrahastoa (Evitskogissa Pomoväst) ja yksityisiä henkilöitä olisi saatavissa mukaan kosteikkoprojektiin.

Pienimuotoinen kosteikko on Evitskogissa jo näin perustettu, mutta pieni 1-2 ha alue on linnuston ja muun luonnon kannalta vähämerkityksellinen. Yli 30 ha suuruinen kosteikko olisi jo aivan toisen vaikutusluokan investointi luonnon monimuotoisuuteen. Suomen johtavat kosteikkoasiantuntijat ovat lupautuneet antamaan asiantuntijatukea hankkeelle. Alueen luontoarvot nousisivat, joten ymmärrettävästi kosteikkoa kannattaa ja ovat ehdottaneet sekä lintuyhdistys Tringa, Kirkkonummen kunta, Kirkkonummen ympäristöyhdistys että ja vapaa-ajan asukkaat.

Lisäksi kosteikon alueen reunoja kiertävät nykyiset pellot voisi maanomistajat suojata suojavyöhykenurmikolla, jota nykyaikaiset maanviljelijät pitävät tulonmuodostuksen kannalta pellon kaikkein kannattavimpana osana. Suojavyöhykkeen voi perustaa järven, joen tai kosteikon reunoille sitomaan maa-aineksia ja ehkäisemään ravinteiden päätymistä vesistöön. Suojavyöhykenurmikon EU-tuki on luokkaa 1000 Eur/ha vuodessa. Tuki voidaan sääntöjen mukaan myöntää nykyisille pelloille, mutta ei uusille rakennetuille pelloille. Karkeasti arvioituna Mossarnan kiertävä 10m leveä suojavyöhyke olisi alaltaan n. 3,5 ha jolloin vuotuinen tuotto on yli 3500 Euroa ja välittömät kustannukset merkityksettömät. Suojavyöhykettä, jonka leveyden pitää ylittää 3 m minimileveys, ei tarvitse eikä edes saa muuten hoitaa kuin vuosittain kerran niittää nurmikko ja korjata niittojäte pois. Ympäröiviä pelloja voi silti viljellä normaalisti ja nostaa niiden EU tuet.

5.2 Haukitehdas

Mikäli kosteikosta tehtäisiin julkisin ja yksityisin varoin hoidettu kosteikko, Mossarnan Törnäsintien ja Storträsk -järven välinen rantaluhta kannattaisi osittain poistaa, jolloin alueelle syntyisi lähes luonnostaan haukitehdas.

Haukitehtaalla olisi huomattava positiivinen vaikutus järven käytössä virkistyskalastukseen. Virkistyskalastajille haukitehdas olisi lottovoitto.

Suomen kosteikkoasiantuntijat ovat lupautuneet hahmottelemaan tämän vaihtoehdon määrittelyn kosteikon kokonaisratkaisussa.

Mikäli alueella olisi näin voimakkaasti järven kalakantaa lisäävä elementti, epäilemättä Evitskogin alueen linnusto monipuolistuisi vielä enemmän pesivillä sääkseillä, haikaroilla ja kahlaajilla.

5.3 Lintutorni

Kosteikon läheisyyteen Törnäsintien alkupäähän voitaisiin rakentaa lintutorni lisäämään alueen virkistyskäyttöä mikä korottaisi Evitskogin kylän arvoa luontokohteena.

Myös lintutornin pystyttämiseen tiedetään olevan mahdollista löytää asianmukainen rahoitus ja talkooporukka.

6. Alustavat taloudelliset tarkastelut

Olemme haastatelleet peltoviljelyn asiantuntijoita saadaksemme tarkemman kuvan peltoviljelijän ansaintanäkökulmasta. Keskimääräisten arvioiden mukaan hyväkuntoisen pellon bruttotuotto viljalla voi olla luokkaa 1100 Eur/ha, jossa on mukana EU tukia n. 500 Eur. Sato on keskimäärin 3 tonnia/ha, saatavan viljan hinta on keskimäärin 200 Eur/tonni. Suorien kustannusten jälkeen jää bruttoliikevaihdosta myyntikatetta n. 600 Eur/ha kattamaan kiinteitä muita kustannuksia kuten konekustannuksia, pellon vuokraa (käypä markkinahinta on 300 Eur/ha) ja omaa palkkaa. Mossarnan läjitysalueen 30 hehtaarin viljasadon bruttoliikevaihto vuodessa voi olla siis 33.000 Eur ja saadun viljan myyntikate 18.000 Eur. Kiinteiden kustannusten ja poistojen jälkeen nettotulos jää tasolle 5-6000 Eur/vuosi vaikka viljelijä ei ottaisi itselleen palkkaa lainkaan. Suomessa viljanviljely on kannattamatonta ilman EU tukia eikä juuri houkuttelevaa liiketoimintaa niiden kanssakaan.

Tiedossa on, että komissio ja poliitikot ovat ottamassa jyrkentyvää linjaa maataloustukiin, joten on oletettavissa, että seuraavan 10 vuoden aikana tukia tullaan vielä leikkaamaan. Leikkaukset heikentäisivät viljan viljelyn kannattavuutta entisestään ja kiihdyttäisi viljelystä luopumisia maassa. Ilmiö nähdään Evitskogissakin.

Tästä syystä ei ole yllättävää, että viljelystä ollaankin monin paikoin luopumassa Suomessa.

EU:n ja muut viljelyn tuet voi olla siis 500 Eur/ha. Tosin Mossarnan tapauksessa tukia ei voi lainkaan saada, koska uudelle pellolle EU kieltää tuet. Uudella pellolla ei muutenkaan saa viljellä muuta kuin heinää EU:n uuden metsäasetuksen mukaan vuodelta 2023. Näin ollen edellä esitetyt

kannattavuuslaskelmat saattavat nekin menettää merkityksensä useamman vuoden ajaksi läjityksen ja pellonrakentamisen jälkeen. Heinän viljelyssä kannattavuudesta ei juuri voi puhuaakaan ellei ole omaa karjataloutta.

Tullakseen pelloksi Mossarnan kosteikko tarvitsee muitakin merkittäviä investointeja kuin läjitys. Läjityksen jälkeen alue ei ole vielä viljelykelpoinen. YVA ohjelmasta puuttuu yksityiskohtainen kuvaus itse pellonparannustyöstä, mutta oletetaan, että tarkoitus on kuoria nykyisen kosteikkoalueen pintamaat ja läjityksen jälkeen levittää ne peltoraakileen päälle. Happamien kosteikkoperäisten pintamaitten muuttaminen viljelykelpoiseksi tarvitsee vielä muokkaamisen, runsaan kalkituksen, lannoituksen, ravinteiden lisäämisen sekä huomattavan määrän lisää ostettua hyvälaatuista peltomultaa ja/tai turvetta kolmannelta osapuolelta. Arviolta vähintään n. 10.000 m³. Tämä alueen oikeaksi pelloksi konvertoimisen vaihe maksaa lisää ja tuo arviolta kolmen lisärakennusvuoden hankkeeseen. Konvertoimisen vaikutus puuttuu ja se on otettava mukaan YVA ohjelman tarkasteluun.

Voidaan todeta, että hyvin pitkään aikaan investoinnin tuotto hankkeessa on pelkästään negatiivinen. Vaihtoehdossa VE0+ tuotto olisi jo ensimmäisestä vuodesta alkaen peltoviljelijälle positiivinen. Ohjelmassa tuleekin laskea kaikkien kolmen vaihtoehtoon tuottolaskelmat eikä ole yllätys jos vaihtoehtojen VE1 ja VE2 tuotto ei missään järkevässä aikaikkunassa ole taloudellisesti kannattava investointi viljanviljelyyn. Selvitykseen tulee kuulua EU tukien vaikutus tuottoihin. Vaihtoehdot VE1 ja VE2 tulevat kannattaviksi ainoastaan siitä syystä, että GRK Suomi Oy maksaa läjittämisestä maanomistajille.

GRK Suomi Oy:lle taas hanke on erityisen kannattava. Oletetaan, että kuljetusmatkat olisivat samat kunnan osoittamalle maanotto paikalle kuin Evitskogiin. Oletetaan myös, että laatutarkastukset olisivat identtiset. Virallinen maanottoalue veloittaa pilaantumattomasta maasta luokkaa 4 Eur/m³ ja saasteisesta kuormasta n. 10 Eur/m³. Oletettavasti tässäkin hankkeessa, kuten edellämainituissa esimerkeissä pääkaupunkiseudulta, sama määrä n. 10% kuormista tulee olemaan saastuneita. Tällöin 630.000 m³ läjityskustannus maksaisi GRK:lle n. 2,9 milj. Euroa virallisella maanottoalueella. Jos sama määrä voitaisiin läjittää Evitskogiin tai muuhun sopivaan paikkaan niin vastaanottajalle kannattaisi helposti maksaa vaikka 1 Eur/m³ jolloin maitten vastaanottajan saama raha ylittäisi 0,5 milj. Euroa ja GRK:n saama säästö ja kateparannus kaivuutöistä olisi silti luokkaa 2,4 milj. Euroa. Luonnollisesti itse läjitykseen liittyvät työt vähentävät jonkin verran GRK:n tulosta.

Molemmat hankkeen osapuolet saisivat poikkeuksellisen hyvät tuotot tästä "taloudellisesta yhteistyöstä". Maanomistaja ei voisi kuvitellakaan saavansa maastaan parempaa tuottoa millään muulla tavalla haja-asutusalueella.

7. Yhteenveto

on edellä osoittanut, että YVA ohjelma on laadittu erittäin yleisellä tasolla ja keskeisiltä osiltaan hyvin puutteellisesti. Ohjelmasta näkyy, että tekijät eivät ole lainkaan jalkautuneet Evitskogin kylälle eikä tutkimaan Mossarnan läjitysaluetta eikä luontoympäristöä paikallisesti. Tarkasteltavat arvioinnin kohteet ovat huomattavan ylimalkaisesti lueteltu eikä edes mainittujen kohteitten selvitystyön sisältöön ja kattavuuteen ole paneuduttu lainkaan. Puuttuvat arviointikohteet, jotka olemme esittäneet, on otettava mukaan ohjelmaan ja sen jälkeen kaikkien arviointikohteiden osalta ohjelmaa on oleellisesti syvennettävä yksityiskohtaisemmalle tasolle sekä esitettävä kohteittain aikataulutettu konkreettinen selvitystyöohjelma.

Ohjelmaan on kopioitu ilman kritiikkiä aiempia maaperäselvityksiä joiden perusteet, laajuus ja tarkoitusperät voidaan kyseenalaistaa. Nämä on otettu mukaan annettuina ja ikäänkuin hyväksytyinä selvityksinä ilman kriittistä tarkastelua. Länsi-Uudenmaan maaston kuvaus ja asutus on kyllä ansiokkaasti kerätty yleisesti saatavilla olevista lähteistä kirjallisuustutkimuksena ja ne ovat luonnollisesti paikkansa pitäviä silloin kun puhutaan yleisellä maakunnallisella tasolla. Sen sijaan näitäkään tietoja ei ole edes alustavin maastotutkimuksin tarkennettu hankkeen ohjelmaa varten itse Evitskogin mikrotason ympäristöstä tai luonnosta.

Törnäsintien osalta kaikki selvitykset puuttuu ohjelmasta, itse tiekin mainitaan nimeltä vain pari kertaa ja sekin yleisessä tiivistelmässä. Kokonaan on jäänyt tarkastelun ulkopuolelle se kohdassa 2.2 mainittu seikka, että Kirkkonummen Rakennus- ja Ympäristövaliokunta on perustellusti päättänyt, että hanketta ei saa edes aloittaa ilman kaikkien kiinteistöjen omistajien ja Törnäsintien tieoikeuden haltijoiden hyväksyntää. Sitä hyväksyntää ei ole koskaan kysytty eikä hankkeen suunnitelmia ole koskaan esitetty nimenomaisesta pyynnöstä huolimatta. näkökulmasta näyttäekin siltä, että Törnäsintie ja halutaan tarkoituksellisesti hankkeessa joko kokonaan syrjäyttää tai ainakin pyrkiä osoittamaan, että tämä osapuoli olisi selvitysten kannalta epäoleellinen.

On korostettava, että Törnäsintie on kaikkien sen asukkaiden ainoa kulkuyhteys Evitskogintielle, kulkee Mossarnan kosteikon läpi ja sitä kautta muualle, joten Törnäsintien käsittely tässä hankkeessa on oltava koko selvitysvaiheen ensisijainen, kaikkein tärkein ja kaiken kattava selvityskohde.

on esittänyt lausunnossaan suuren määrän konkreettisia tarkennuksia ja täydennyksiä YVA ohjelmaan. Käsityksemme mukaan ne kaikki pitää siihen lisätä ja edelleen selvitysvaiheessa tutkia, mitata ja analysoida. Konsultille virheellisesti annettuja tietoja olemme korjanneet. Useita tarkennus- ja jopa vaihtoehtoisia selvityspolkuja olemme hahmotelleet konsulttia opastaaksemme. Ohjelmassa on aivan välttämätöntä toteuttaa lukuisia kylän ihmisten haastatteluja, jotta voidaan saada kokonaisvaltainen käsitys kaikista faktoista ja niistä vaikutuksista mitä hankkeella olisi Evitskogin kylään, teihin, ihmisiin, ympäristöön, kulttuurimaisemaan ja luontoon.

Erityisen outona pidämme konsultti Envineerin kohdassa 5.2 esittämiä ennakkokäsitystä siitä, että tämän suuruusluokan hanke ei lähtökohtaisesti tarvitsisi esimerkiksi ympäristölupaa tai vesilupaa! Yksikään ammattitaitoinen ympäristökonsultti ei voi tällaista ennakkokäsitystä ottaa ennenkuin on tehnyt hankkeesta mitään konkreettisia tutkimuksia ja selvityksiä eikä kyllä sen jälkeenkään. Päätösten teko tai päätöstentekijöiden eli virkamiesten tarkoitushakuinen ohjailu ei ollenkaan kuulu konsultin valtuuksiin. Konsultin tehtävänä on koota ja esittää puolueettomasti kaikki toimeksiantoonsa liittyvät ja keräämäänsä tarkistettut faktatiedot. Tämän materiaalin pohjalta viranomaiset, kunnan virkamiehet ja muut päätösten tekijät tekevät aikanaan hankkeesta omat arvionsa ja päätöksensä, mikä kuuluu yksiselitteisesti heidän vastuutontilleen, ei materiaalia kokoavalle konsultille.

YVA-prosessissa konsultin tekemän YVA-selostuksen jälkeen ELY laatii perustellun päätelmän ja vasta sen jälkeen alkaa itse lupamenettely. Envineer ei ilmeisesti ole tätä prosessin vaihetta sisäistänyt.

Huomattavasti pienempiinkin kohteisiin Uudellamaalla ympäristölupa on ollut välttämätön ja niiden luulisi olevan Envineerillä tiedossa tai ellei ole niin ELY voi antaa tietoa. mielestä kyseessä on kaikilla mittareilla mitattuna merkittävä maankaatopaikka, joka tietenkin tarvitsee myös kyseiset AVI:n luvat.

toteaa, että tutkimalla pelkästään nyt esitetyssä YVA ohjelmassa mainittuja kohteita ja täydennettynä lausunnossamme lisätyillä selvityskohteilla, ei YVA-vaikutukset ole kokonaisarvioinnin kannalta vielä riittäviä. Selvityksiin on otettava mukaan taloudellinen näkökulma. Taloudellinen näkökulma kattaa hankkeesta vastaavien rahalliset edut, sekä hankkeen tuloshyödyt versus ympäristön monimuotoisuuden aleneminen sekä Evitskogin kylälle ja sen asukkaille aiheutetut haitat rahassa arvioituna. Tämä voi olla arviointina vaikeaa johtuen hakijaosapuolten todennäköisestä haluttomuudesta antaa lisäselvityksiä, muttei suinkaan mahdotonta epäsuorasti, kuten olemme edellä osoittaneet. Kaikissa kolmessa vaihtoehtoissa taloudellinen näkökulma on selvitettävä, koska on ilmennyt, että taloudelliset edut tässä hankkeessa voivat olla hankkeen osapuolille se ainoa ja todellinen pääsyy ajaa hanketta toteutusvaiheeseen kaikista muista menetetyistä arvoista riippumatta.

Erityisesti vaihtoehto VE0+ on tarkastelussa tärkeä, koska siinä hankkeesta vastuussa olevalle voidaan osoittaa järkevä ja taloudellisesti kohtuullisesti kannattava sekä sosiaalisesti hyväksyttävä etenemispolku Mossarnan kosteikon yhteiskunnallisesti hyväksyttävään hyödyntämiseen.

Evitskogissa 15.12.2023

Lähetetty:
Vastaanottaja:
Kopio:
Aihe:
Liitteet:

keskiviikko 6. joulukuuta 2023 8.30
ELY Kirjaamo Uusimaa

Mielipide nro 12

Luokat:

Ympäristö; Mikko

Hei,

Omistan mökin kanssa osoitteessa Evitskog. Olemme tutustuneet alla mainittuun hankkeeseen ja vastustamme tätä hanketta. Alla perustelut.

Alla viitataan sanalla suunnitelma dokumenttiin: “ EVITSKOGIN PELLONPARANNUSHANKKEEN YVA-OHJELMA 31.10.2023”.

Onko toimijoilla muita kannustimia kuin taloudellinen hyötyminen? Miten voidaan valvoa ja estää, että hankkeessa ei käytetä ympäristölle haitallista jätemaata, josta toimijat saavat hyvän korvauksen? Ymmärtääkseni näin oltiin jo aikaisemmin tekemässä, mutta hanke saatiin onneksi estettyä.

Suunnitelmassa ei mitään tietoa kustannuksista. Jos kyseessä on todellakin pellon parannus, niin maanomistaja varmastikin joutuu maksamaan operaatiosta. Jos taas kyseessä on taloudellinen hyötyminen, maanomistaja saanee korvausta. Kustannukset olisi hyvä avata jo siitäkin syystä, että kaikille osapuolille on selvää kuinka mahdollista ja todennäköistä projektin loppuunvieminen olisi sen jälkeen kun se on aloitettu.

Ymmärtääkseni peltoa olisi ostettavissa ja vuokrattavissa, joten aluetta ei ole tarvetta muuttaa, jos todellakin on tarve viljellä maata.

Alueella on paljon joutsenia ja muita vesilintuja. Hanke aiheuttaa häiriötä ja myös mahdollisesti tuhoaa elinympäristön näiltä linnuilta.

7 tai 14 vuoden projekti on kohtuuton häiriö Tömäsintien asukkaille ja mökkiläisille. Kyseinen tie on ainut kulkureitti omalle mökille. Suunnitelmassa ei ole mitään tietoa millaisista häiriöistä on kyse.

Käyttämällä kyseenalaista ylijäämämaata tuhotaan ympäristöä. Luonnon, eläinten ja ihmisten terveyden vaarantamisen lisäksi tämä saattaa heikentää kiinteistöjen arvoa.

Mistä ylijäämämaat tarkalleen ottaen tulevat? Missä käytössä maa-aines on ollut ja miten sitä on mahdollisesti käsitelty? Tuleeko kaikki maa-aines varmasti samoista olosuhteista koko projektin ajan?

Suunnitelmassa mainitaan, että peltoa korotetaan x metriä, mutta operaation vaikutuksia ja riskejä ei ole arvioitu mitenkään niin ihmisten, luonnon/eläinten kuin minkään muunkaan näkökulmasta.

Terveisin.